

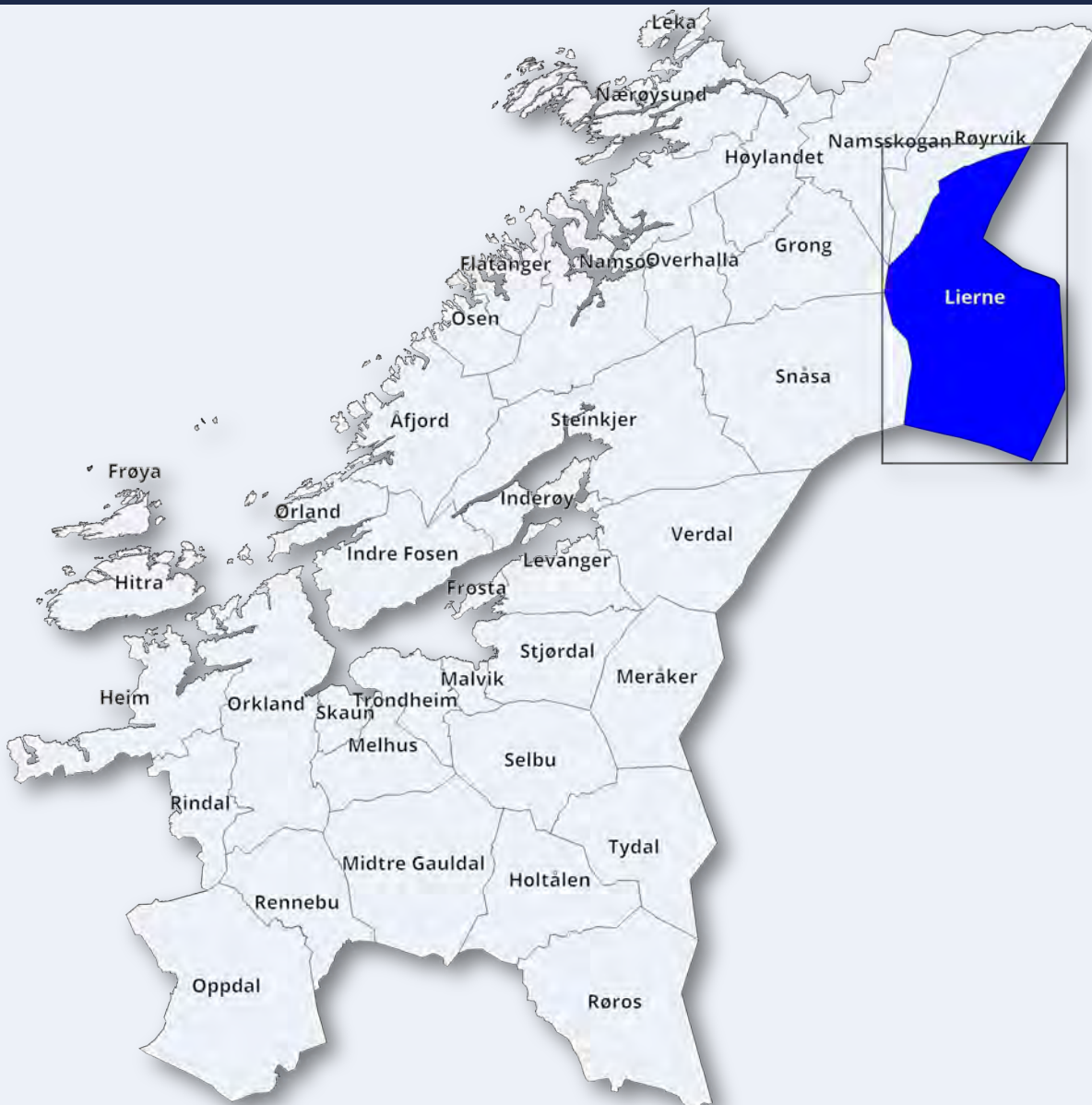

Statsforvalteren i Trøndelag

Tröndelagen Staatehaaltoje

Kommunebilde - Lierne 2024 (pr. august 2024)

Et grunnlag for dialog mellom Lierne kommune og Statsforvalteren i Trøndelag

Innhold

Innledning

Fakta om kommunen

Kort om kommunen

Befolkning

Bo- og arbeidsmarked

Kommunal organisasjon og ledelse

Statsforvalterens hovedbilde av kommunen

Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder

Barnehage

Barnevern

Folkehelse

Grunnskole

Integrering og bosetting

Kommunal planlegging

Kommunal økonomi

Kommunehelsetjenesten

Landbruk

Miljø og klima

Omsorgstjenestene

Reindrift

Samfunnssikkerhet og beredskap

Sosialtjenesten

1. Innledning

Innledning

Statsforvalteren i Trøndelag søker kunnskapsbasert dialog med kommunene i fylket. Derfor legger kommunale planer, kommunestatistikk og kommunebildene, sammen med Statsforvalterens kommunebesøk, viktige premisser for dialogen. Kommunebildene gjengir embetets «bilde» og inntrykk av kommunen, både av kommunen som helhet og av enkelttjenester og forvaltningsområder som:

- Kommunal økonomi
- Kommunal planlegging
- Samfunnsikkerhet og beredskap
- Folkehelse
- Kommunehelsetjenesten
- Omsorgstjenestene
- Sosialtjenesten
- Integrering og bosetting
- Barnevern
- Barnehage
- Grunnskole
- Miljø og klima
- Landbruk
- Reindrift

Kommunebildene utarbeides i forbindelse med Statsforvalterens kommunebesøk og danner grunnlaget for dialogen i disse møtene. Bildene kan bli justert i etterkant av besøket, basert på dialogen med kommunen, men da ikke med bakgrunn i ny statistikk som er publisert etter høringen av bildet. Etter besøkene publiseres bildene på Statsforvalterens nettside.

Etter denne innledningen, presenteres i kapittel 2 et utvalg faktabasert informasjon om kommunens geografi, befolkning, bo- og arbeidsmarked og den kommunale organisasjonen. Kapittel 3 gjengir Statsforvalterens samlede vurdering av kommunen ut fra et bredt samfunnsperspektiv og med bakgrunn i vårt bilde av kommunens tjeneste- og forvaltningsområder. Dette er blant annet basert på analyser, statistikk, utførte tilsyn, eventuelle klagesaker og dialog med kommunen. Kapitlet oppsummerer også våre områdevurderinger gitt i kapittel 4 og lister tema Statsforvalteren ønsker dialog om under Statsforvalterens kommunebesøk.

Kapittel 4 har følgende gjennomgående innhold og struktur i de områdevis delkapitlene:

Fokusområder

Fokusområdene angir med utgangspunkt i statlige forventninger, politikk og vår kjennskap til kommunen, hvilke områder som Statsforvalteren i et forvaltnings- og utviklingsperspektiv vil legge særlig vekt på i vurderingen av og i dialogen om de enkelte tjeneste- og forvaltningsområdene.

Sentrale nøkkeltall

Under sentrale nøkkeltall gjengis relevant statistikk som gir et overordnet bilde av tjeneste- eller forvaltningsområdet sett opp mot fokusområdene eller området som helhet. Nøkkeltallene er hentet fra ulike kilder, men hovedsakelig fra SSB.

Samlet vurdering av området

Den samlede vurderingen av området gjengir Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet for kommunen som organisasjon sett opp mot fokusområdene, herunder:

- Relevant informasjon for helhetsbildet
- Styrker og muligheter
- Svakheter, utfordringer og sårbarhet
- Framtidsperspektivet – utfordringsbildet og handlingsrom

Det benyttes "trafikklys" for å visualisere Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet som helhet. Fargen som settes gjengir vår vurdering med tanke på kvalitet, sårbarhet og bærekraft per dags dato, og i hvilken grad det er indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Vurderingen gjengis med fargene rød, gul og grønn for hhv. svak, middels eller god. Sammen med fargen gis det en kort tekstlig oppsummering og begrunnelse.

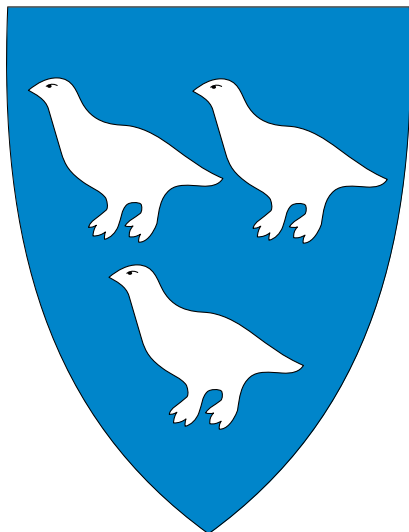
Vurderingene er basert på tilgjengelige data per 06.08.24.

Sentrale tema

Sentrale tema er tema/forhold som det vil være særlig aktuelt å følge opp i dialogen mellom kommunen og Statsforvalteren eller i kommunens eget utviklingsarbeid. Det legges ikke opp til en omfattende dialog om alle punktene listet under Sentrale tema i kapittel 4 under Statsforvalterens kommunebesøk, men enkelttema kan bli løftet inn i agendaen for besøket.

2. Fakta om kommunen

2.1 Kort om kommunen

Kommunevåpenet (godkjent i 1984) har tre stående ryer i sølv, to over en, mot en blå bakgrunn. De illustrerer småviltjakt i eldre og nyere tid.

Lierne kommune, dannet i 1964 ved sammenslåing av de tidligere kommunene Nordli og Sørli. Lierne er Trøndelags største kommune i flateinnhold og ligger øst for Namdalen, grenser i nord til Røyrvik, i sør, øst og til dels i nord mot Sverige og i vest mot Snåsa og Grong.

Berggrunnen er mest gneis og granitt i sør, hvor man finner de høyeste fjellene, Hestkjøltoppen (1390 meter over havet) i øst og Blåfjellhatten og Goegkemesspielte (henholdsvis 1332 og 1333 meter over havet) i sør. I nord består berggrunnen av glimmerskifer og få høyder over 1000 meter. Arealet består for en stor del av skog og myrer, fjellvidder og en rekke store ferskvann. Over halvparten av kommunens areal ligger over 600 meter over havet. Omkring 25 prosent av arealet er jordbruksareal og produktiv skog. Store arealer ble i 2004 vernet i henholdsvis Lierne nasjonalpark og Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark.

Lierne er en jordbruks- og skogbrukskommune. I jordbruket drives husdyrhold med hovedsakelig storfe og sau. Totalt jordbruksareal i drift er 14 156 dekar, og ut over det er det store arealer som kan dyrkes. Arealet av produktiv skog er 791 295 dekar, hovedsakelig gran. Av denne ble det avvirket 25 069 kubikkmeter i 2018.

Industrien er beskjeden og domineres av næringsmiddelindustri (lefsebakeri og foredlingsbedrift for kjøtt) og bergverk (skiferbrudd). Det er et alpinanlegg i Nordli og kommunen har dessuten en del turisme. Lierne er en relativt liten kraftkommune, med en gjennomsnittlig årsproduksjon på 266 GWh (per 2016), største fallhøyde er 56 meter. Kraftverkene med høyest snittproduksjon er Tunnsjø kraftverk, i drift fra 1963 og det norsk-svenske Linvasselv kraftverk fra 1962. Jakt og fiske skaffer biinntekter, og Lierne regnes som et av landets beste områder for rypejakt.

Flyktningerennet arrangeres til minne om de som måtte flykte fra Norge til Sverige under 2. verdenskrig har vært arrangert årlig siden 1950 (unntatt i 1982 og under koronapandemien). Av større kulturelle årlige innslag nevnes Pe Torsa og Li-martnan (både sommer og vinter). På nærings siden er blant annet viltforedling sentralt.

Kilde: Store norske leksikon

Areal

2 962 km² (areal av land og ferskvann)

BefolkningstetthetMindre enn 1 per km²**Andel som bor i tettsteder**

17 %

Administrasjonssenter

Sandvika

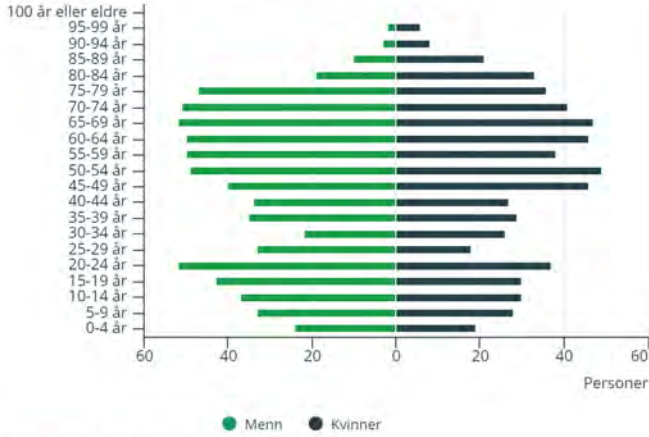
Lokalavis

Namdalsavisa (NA)

2.2 Befolkning

Aldersfordeling for innbyggerne i kommunen

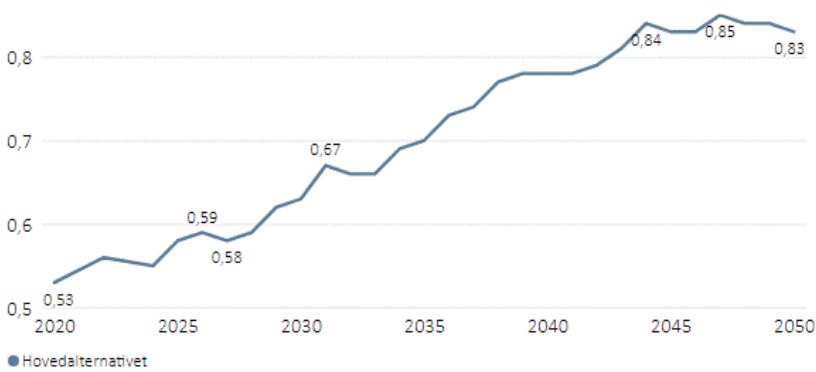
Alder

Kilde: Befolkning, Statistisk sentralbyrå

Diagrammet viser antall personer i ulike aldersgrupper i kommunen, fordelt på menn og kvinner ved inngangen til 2024. Kilde: SSB

Forsørgerbrøker for eldre i Lierne

Diagrammet viser aldersgruppen 65+ som andel av personer i yrkesaktiv alder (20-64 år) basert på SSB sin befolkningsframskrivning fra 2024 (MMMM-alternativet).

Innbyggere (antall)

Kilde: SSB

Lierne

1 301

Hele landet med Oslo

5 550 203

Fødte i løpet av året (antall)

Kilde: SSB

Lierne

10

Hele landet med Oslo

51 980

Døde i løpet av året (antall)

Kilde: SSB

Lierne

16

Hele landet med Oslo

43 803

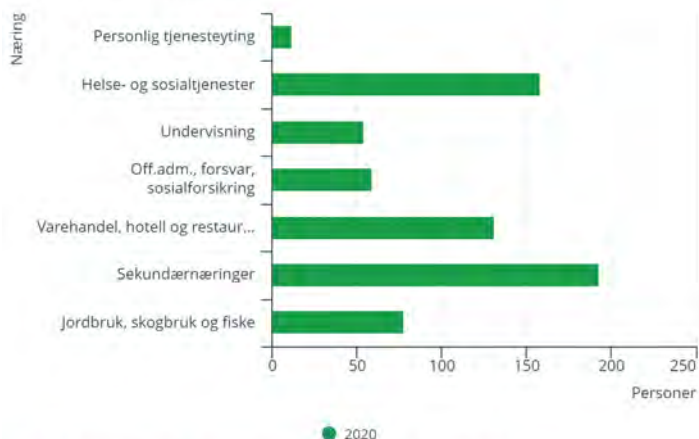
Netto innflytting (antall) Kilde: SSB	Lierne 12	Hele landet med Oslo 52 578
Folketilvekst Kilde: SSB	Lierne -	Hele landet med Oslo -
Hovedalternativet (MMMM) Kilde: SSB	Lierne 1 109	Hele landet med Oslo 6 114 899
Andel med innvandrerbakgrunn (prosent) Kilde: SSB	Lierne 10,4%	Hele landet med Oslo 20,8%
Andel enslige forsørgere med stønad fra folketrygden (prosent) Kilde: SSB	Lierne -	Hele landet med Oslo 0,7%
Andel uføretrygda 18-66 år (prosent) Kilde: SSB	Lierne 10,8%	Hele landet med Oslo 10,2%

2.3 Bo- og arbeidsmarked

Lierne utgjør en egen BA-region. Av kommunens innbyggere er det 157 som pendler ut av kommunen og 79 innbyggere som pendler inn til kommunen (2023). Den største innpendlergruppa er fra Sverige.

Av kommunens befolkning over 16 år er det 50,0 % (35,9 % i landet) som har fullført videregående skole, 4,4 % (3,2) som har fagskole, 20,5 % (25,4) som har 4-årig høyere utdanning og 3,8 % (12,0) som har høyere utdanning på mer enn 4 år (2023).

Hva innbyggerne jobber med

Kilde: Sysselsetting, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Diagrammet viser hva innbyggerne med bosted i kommunen arbeidet med. Kilde: SSB

Innbyggere som bor i tettsteder per 1.1. (antall) Kilde: SSB	Lierne 0	Hele landet med Oslo 4 554 562
Reisetid til kommunesenteret (minutter) Kilde: SSB	Lierne 18	Hele landet med Oslo -
Sysselsatte i privat sektor og offentlige foretak som prosentandel av totalt antall sysselsatte Kilde: manuell	Lierne 64,6	Hele landet med Oslo 68,5
Helt ledige i prosent av arbeidsstyrken (NAV) Kilde: manuell	Lierne 1,4	Hele landet med Oslo 1,9
Sykefraværspersent, legemeldt (SSB) Kilde: manuell	Lierne -	Hele landet med Oslo -
Skatt i prosent av landsgj. Kilde: KDD	Lierne 79,79%	Hele landet med Oslo 100%

2.4 Kommunal organisasjon og ledelse

Visjon	Det gode vertskap	Ordfører	Tor Erling Inderdal (Sp)
Varaordfører	Eirin Holand (V)	Politisk organisering	Formannskap
Kommunestyret	Kommunestyret består av 15 representanter fordelt slik (2023-27): - Arbeiderpartiet: 7 (-2) - Senterpartiet: 7 (+2) - Venstre: 1 (0)	Valgdeltakelse	66,9 % frammøteprosent ved kommunestyrevalget i 2023 (65,6 % i 2019). 10 av kommunens innbyggere var innført i Sametingets valgmannstall ved valget i 2023.
Kommunedirektør	Patrik Lundgren	Administrativ organisering	3-nivåmodell

Ansatte

205 ansatte og 153 årsverk per 01.12.2023 (gjennomsnittlig stillingsstørrelse på 74,4 %).

Interkommunalt samarbeid

Kommunen er medlem av Interkommunalt politisk råd Namdal (Namdal regionråd), som er et politisk samarbeid (IKP) mellom 11 kommuner i Namdalen; Flatanger, Grong, Høylandet, Leka, Lierne, Namsos, Namsskogan, Osen, Overhalla, Nærøysund og Røyrvik.

Kommunen deltar i totalt 38 interkommunale ordninger, hvorav 3 ordninger der kommunen selv ivaretar vertskommuneansvaret (NIVI Rapport 2021:1).

3. Statsforvalterens hovedbilde av kommunen

3.1 Samlet vurdering av område

Svake områder		2
Omsorgstjenestene	Samfunnssikkerhet og beredskap	
Middels områder		8
Folkehelse	Kommunehelsetjenesten	
Integrering og bosetting	Miljø og klima	
Kommunal planlegging	Reindrift	
Kommunal økonomi	Sosialtjenesten	
Gode områder		4
Barnehage	Grunnskole	
Barnevern	Landbruk	
Ikke vurderte områder		0

Alle områder har nok informasjon til å bli vurdert.

3.2 Samlet vurdering av kommunen

Relevant informasjon

Lierne kommune deltar (sammen med Røyrvik, Namsskogan og Grong) som pilot i regjeringens satsing på bygdevekst. Arbeidet skal bidra til bosetting, tilgang på kompetent arbeidskraft og fremtidsrettet næringsutvikling i de minst sentrale distriktskommunene. Satsingen vil pågå i perioden 2024-2027.

Kommunekassens årsregnskap for 2023 ble avlagt med et netto driftsresultat på 9,4 mill. kr. Det er innført eiendomsskatt i hele kommunen, med en generell eiendomsskattesats på 7,0 promille og en differensiert skattesats på 4,0 promille for bolig- og fritidseiendommer. Kommunen har også inntekter fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg.

Både kommuneplanens areal- og samfunnsdel ble sist revidert i 2018.

Kommunen har en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse fra 2018 og har ikke revidert sin overordnede beredskapsplan siden 2018.

Kommunen er tilknyttet Indre Namdal legevakt sammen med Namsskogan, Røyrvik og Grong, og arbeidet med å etablere felles legetjeneste i Indre Namdal er i gang, med planlagt oppstart i 2025. Kommunene Grong, Lierne, Namsskogan og Røyrvik samarbeider om felles kommuneoverlege. Kommunen kjøper rehabiliteringsplasser ved Namdal Rehabilitering.

Lierne kommune er en del av NAV Indre Namdal, der Grong er vertskommune for de sosiale tjenestene.

Kommunen er i 2024 anmodet om å ta imot 20 flyktninger, og har fattet vedtak om å bosette 20. Per 27. juni 2024 er 10 personer bosatt i kommunen. I 2023 ble 22 flyktninger bosatt i kommunen.

Kommunen er del av en felles barnevernstjeneste i Indre Namdal bestående av kommunene Grong, Røyrvik, Lierne, Namsskogan og Høylandet, med Grong som vertskommune. Tjenesten hadde i 2023 11 årsverk, inklusive merkantil og administrativ ressurs.

Lierne er nasjonalparkkommune for Blåfjella og Skjækerfjella nasjonalpark.

Kommunen har siden 2019 hatt felles landbruksforvaltning med Namsskogan og Røyrvik, gjennom Øvre Namdal Landbruk og Utmark (ØNLU).

Omtrent hele kommunen er reinbeiteområde. Luru reinbeitedistrikt/Låarte sijte driver sør for fv 765, mens Østre Namdal reinbeitedistrikt/Tjåehkere sijte driver nord for samme vei. En av sijteandelen i Tjåehkere driver samdrift med svensk reindrift (Jijnjievare sameby) i Hestkjølen, der det er vår- og sommerbeiter. Vinterbeiter er på svensk side.

Styrker og muligheter

Indre Namdal barneverntjeneste har sammen med de andre tjenestene i regionen, et godt utgangspunkt for å utvikle tiltak på tvers av tjenestene. Det at tjenesten er relativt liten gjør at den er sårbar ved f. eks sykefravær, og det kan være vanskelig å ha tilstrekkelig bredde i kompetanse og erfaring. Det er tidligere vist til utfordring med å få rekruttert ansatte til tjenesten, særlig ansatte med erfaring fra kommunalt barnevern. Tilbakemeldingen nå er at bemannings situasjonen er stabil. Rapporteringstall for 2. halvår 2023, viser for Lierne sin del at det ikke er barn under omsorg. Antall barn med hjelpetiltak er relativt stabilt. Det er utarbeidet tilstandsrapport vedr. Indre Namdal barnevern for perioden høst 2023 - vår 2024. I rapporten beskrives samarbeidet mellom barnevern og tjenesteapparat i Lierne kommune som godt og hensiktsmessig. Det går imidlertid frem at det har vært utfordrende samarbeid mellom skolene og barnevernet i enkelte saker.

Kommune oppfyller pedagog- og bemanningsnormen og andelen barnehagelærere og barne- og ungdomsarbeidere er høy. Oppgaven som barnehagemyndighet er imidlertid ikke organisert adskilt fra oppgaven som barnehageeier og kommunen som myndighet gjennomførte ikke tilsyn med barnehagene 2023.

Lierne kommune har gode resultater i nasjonale prøver både på 5. og 8. trinn og grunnskolepoeng ligger over landsgjennomsnittet. Elevundersøkelsen for 7. trinn viser imidlertid en negativ utvikling for mange av skolemiljøindikatorne.

Felles landbruksforvaltning mellom Lierne, Røyrvik og Namsskogan gjør forvaltningen mer robust og forvaltninga på landbruksområdet fungerer godt i Øvre Namdal Landbruk og Utmark. Det gjøres en god jobb innenfor både forvaltninga av produksjonstilskudd og av miljøtilskudd. Kommunen oppfyller i hovedsak krav med hensyn til kontrollaktivitet knyttet til skogkultur. Det er viktig at kommunen aktivt deltar og støtter opp under Skogsatsing Trøndelag og skognettverket i Namdalen. Det regionale samarbeidet om veg- og driftstilskudd i skogbruket som kommunen er del av, fungerer godt. Kommunen ligger litt over gjennomsnittet av kommunene i Trøndelag når det gjelder bruk av Regionalt miljøprogram (RMP). For SMIL-midlene og tiltak i beiteområdene overføres ofte midler fra Namsskogan og Røyrvik til Lierne. Lierne har gjennom samarbeidet i ØNLU har god forvaltningspraksis på jordbruksområdet.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Kommunen er sårbar med hensyn til kapasitet og kompetanse innen kommunal økonomi. Kommunens økonomiske balanse, i form av netto driftsresultat over tid, vurderes som middels (1,5 % av brutto driftsinntekter i gjennomsnitt for regnskap siste 2 år og 2 første år i økonomiplan). Kommunens netto driftsresultat for regnskapsårene 2021-23 vurderes imidlertid som godt.

Lierne vurderes å ha god oversikt og kompetanse når det gjelder kommunal planlegging, men et lite fagmiljø på plan tilsier noe sårbarhet ved endringer i mannskap. Det er manglende kobling mellom økonomiplan, handlingsdel og kommuneplanens samfunnsdel.

Kommune har god oversikt over risiko og sårbarheter i kommunen, men har blitt noe hengende etter med prosesser og dokumentasjon. Dette gjelder både helhetlig ROS og overordnet beredskapsplan. Kommunen har også en liten administrasjon, noe som medfører at de ansatte har flere funksjoner og at kommunen fort blir sårbar ved uønskede hendelser.

Lierne har en noe svak profil for helsetilstand og helserelatert atferd.

Kommunen har 2 fastleger og få personer med spesialisert kompetanse innenfor sentrale områder. Ved fravær over tid og behov for nyrekruttering i disse funksjonene er kommunens tilbud sårbare.

Kombinasjonen av synkende innbyggertall, en aldrende befolkning, høyt sykefravær og en relativt stor andel av ufaglærte gjør at Statsforvalteren er bekymret for kvaliteten i tjenestene. Færre i yrkesaktiv alder kombinert med lav andel sysselsatte meg høyskoleutdanning og en stor andel ansatte over 55 år forsterker utfordringene innenfor kapasitet og kompetanse.

Dyrtid, flyktningetilstrømning og innstramming i statlige ytelser gjør at flere har behov for sosiale tjenester. Det er viktig at NAV-kontoret er dimensjonert for å kunne gi riktig hjelp til riktig tid. Dyrtiden gjør at det er ekstra viktig at kommunen gjør gode kartlegginger av tjenestemottakers behov for økonomisk stønad, samt konkrete og individuelle vurderinger av hvilken hjelp som skal gis for å sikre den enkelte et forsvarlig livsopphold. NAV Indre Namdal har over de siste årene hatt få deltagere i kvalifiseringsprogrammet (KVP). Kommunen bør arbeide å aktivt ta i bruk denne tjenesten for personer som fyller vilkårene

I Statsforvalterens kartlegging, går det også fram at kapasiteten på oppfølgingsaktiviteter og arbeidsretting i introduksjonsprogram er utfordrende. Videre går det fram at kommunen vurderer at NAV-kontorets kapasitet er kritisk når det gjelder å gi sosiale tjenester og bidra i kommunens integreringsarbeid.

Når det gjelder forvaltning av miljø og klima har kommunen en forholdsvis stor planreserve for fritidsboliger, og det bygges en del boliger med stor avstand til sentrum. Det er også bygd en del fritidsboliger de siste årene. Kommunen har et stort antall dispensasjoner og mangelfull vilkårssetting knyttet til motorferdsel i utmark. Kommunen følger videre ikke opp pliktene om å vedlikeholde Grunnforurensningsdatabasen og å registrere alle kjente forurensede områder, samt oppfølging av avløp (KOSTRA-tall og manglende egenrapportering).

Et stort antall fritidsboliger, mange dispensasjoner knyttet til motorferdsel samt et omfattende løypenett for snøskuter, kan medføre utfordringer for reindrifts arealbruk. Samtidig er kommunen stor i areal, slik at antall fritidsboliger pr. km² er relativt lavt.

Framtidsperspektivet

I økonomiplanen for perioden 2024-27 legges det opp til et gjennomsnittlig driftsresultat på negative 0,8 % av kommunens brutto driftsinntekter. Dette er vesentlig under den anbefalte minimumsverdien på 1,75 % over tid i makro for å ha balanse og bærekraft (ref. Teknisk beregningsutvalg for kommunal økonomi).

Revidering av samfunnsdel ville gitt et godt grunnlag for fremtidige mål og utfordringer som konkretiseres gjennom tiltak i kommuneplanens handlingsdel og i økonomiplan.

Kommune bør starte en prosess for å utarbeidet ny helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse. Helhetlig ROS skal ligge til grunn for overordnet planverk i kommunen. Med bakgrunn denne bør kommunen utarbeide ny overordnet beredskapsplan. ROS-analysen bør også ivareta hendelser i det øvre krisespekteret - sikkerhetspolitisk krise og krig.

Systematisk innsats på folkehelseområdet kan bedre levekår, redusere behovet for helse og omsorgstjenester og bidra til sosial bærekraft i årene som kommer. Det er spesielt viktig at ungdommen involveres i dette arbeidet.

Et økende tjenestebehov og krav til spesialisering gir større behov for fagpersonell med spesialisert kompetanse. Systematisk brukerinvolvering, lærings- og mestringstilbud, helsefremming og forebygging kan utsette behov. En felles legetjeneste i Indre Namdal kan bidra til å redusere risiko i helsetjenestene i regionen. Statsforvalteren anbefaler at regionen samarbeider om omstilling og tjenesteutvikling i helse- og omsorgssektoren.

Statsforvalteren vurderer at det er stor risiko for svikt i omsorgstjenestene i årene som kommer med bakgrunn i demografisk utvikling, kapasitet samt sårbarhet med hensyn på kompetanse. Kommunens evne til å prioritere og iverksette tiltak som utsetter behov, rekruttere helsepersonell og benytte kapasiteter på tvers av tjenester og i samarbeid med andre, vil påvirke framtidig bærekraft i omsorgssektoren.

Kommunen bør jobbe med å videreutvikle arbeidet med de sosiale tjenestene for å sikre at tjenestene er forsvarlige og tilgjengelige for innbyggerne i kommunen. Dette er forhold som krever kontinuerlig fokus.

Som følge av økt behov for bosetting av flyktninger, er det viktig at kommunen sine tjenester er dimensjonert slik at de har forutsetninger for å lykkes i integreringsarbeidet. Kommunen bør jobbe aktivt med å styrke arbeidet med å gi gode og arbeidsrettede introduksjonsprogram i samarbeid med voksenopplæringen og i tidlig og systematisk samarbeid med NAV. Kommunen bør også jobbe med å styrke NAV-kontorets kapasitet når det gjelder å gi sosiale tjenester og bidra i kommunens integreringsarbeid.

Oppvekstreformen/barnevernsreformen med økt økonomisk og faglig ansvar vil kreve at kommunene samarbeider både internt og på tvers for å sikre gode forebyggende og samordnede tiltak. Fra årsskiftet 2022 er det lovfestet at alle kommuner skal ha en plan for forebygging av omsorgssvikt og adferdsvansker. Planen skal vedtas av kommunestyret. Det blir fra 2031 innført kompetansekrav for ansatte i barneverntjenesten. Kommunen må ha en plan for hvordan de skal sikre at kravet innfris.

Utdanning har stor betydning for den enkeltes mulighet til å få et godt liv. Tilgang på relevant kompetanse vil være avgjørende for omstillingsevnen i samfunns-, nærings- og arbeidsliv. I tillegg er kunnskap avgjørende for å oppnå alle FNs bærekraftsmål. Gode barnehager som løfter alle barn uavhengig av bakgrunn, er et viktig bidrag for å skape et samfunn med få forskjeller og like muligheter for alle. Gjennom deltakelse i den regionale ordningen for kompetanseutvikling i barnehagene gis det mulighet for at barnehagene i kommunen utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling.

Bærekraftige mål om utdanning har flere indikatorer. Andel elever med oppnådd grunnleggende kompetanse i 8. trinn er på 76,9% i lesing og 84,6% i regning (andelen elever på mestringsnivå 3-5 i nasjonale prøver i lesing og regning). Den andre indikatoren som brukes er trivsel blant elevene. Lierne kommune har stabile tall knyttet til trivsel, og ligger rundt landssnittet på 10. trinn. Trivsel på 7. trinn har negativ utvikling, og ligger nå på 3,5, mens snittet for landet er 4. Andel personer i kommunen som kun har gjennomført grunnskoleutdanning er 22,3%. Tilsvarende tall for hele landet er 23,7%. Vi ser at denne andelen i Lierne kommune har en positiv nedgang de siste årene.

Kommunen bør redusere antall dispensasjoner etter unntaksbestemmelsen i nasjonal forskrift for bruk av motorkjøretøy i utmark, både på snø og på barmark. Kommunen bør videre følge opp samlet belastning og påvirkning på friluftslivet i kommunen som følge av fornøyleskjøring i snøscooterløyper. Statsforvalteren oppfordrer kommunen til å jobbe videre med å integrere klimatilpasning i kommunens virksomhet og plansystem. Vi er nå inne i FNs tiår for naturrestaurering, alle kommuner bør prioritere å se etter områder som kan restaureres, eksempelvis grøftede myrer. Naturrestaurering kan være tiltak som er viktig for både klima, klimatilpasning og biologisk mangfold. Grunnforurensning bør videre være en del av kommunens bærekraftsrapport, da det er relevant for flere bærekraftsmål. Kommunen bør også forberede seg på kravene som kommer i nytt avløpsdirektiv. Det er videre viktig at kommunene skaffer seg god kunnskap over nå-situasjonen når det gjelder forurensning i egen kommune, for eksempel med kartlegging av tettbebyggelser og oversikt over tilstand på renseanlegg og ledningsnett.

Kommunen er rik på utmarksressurser og har gode forutsetninger for tilbud innenfor naturbaserte opplevelser. Lierne er også en

stor hyttekommune. Strategier for å unngå konflikter mellom kryssende interesser bør gis oppmerksomhet i overordna planlegging - nå i kommuneplanens samfunnsdel. Det er viktig at kommunen bidrar til å videreutvikle skognettverket i Namdalen. Lierne kommune deltar (sammen med Røyrvik, Namsskogan og Grong) som pilot i regjeringens satsing på bygdevekst. Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel vil kunne bidra til at tiltak gjennom bygdevekstprogrammet ivaretas og implementeres på en god måte.

Både kommunens hyttepolitikk og tilretteleggelsen for økt motorferdsel i utmark er utfordrende for reindriften. Det er viktig at reinbeitedistriktene gis tidlig og reell medvirkning i de kommunale planprosessene og at konsultasjonsregelverket følges. En forutsetning for det er et godt og etablert kommunalt planapparat.

3.3 Dialogtema

Framtidsbildet - kommunen som bærekraftig samfunnsutvikler og demokratisk aktør

Kommunenes rolle som samfunnsutvikler handler om å utvikle lokalsamfunnet gjennom planlegging og tilrettelegging for langsiktig arealbruk og utbyggingsmønster, utbygging av infrastruktur, steds- og sentrumsutvikling, næringsutvikling, miljø og folkehelse i videste forstand. Kommunene skal gjennom planer og tiltak skape helhetlig utvikling av lokalsamfunnet og gode levekår for innbyggerne. Lovgrunnlaget er først og fremst plan- og bygningsloven, der kommunens rolle som ansvarlig for arealdisponeringen innenfor kommunens grenser er helt sentral. Rollen favner videre enn de oppgavene en kommune er pålagt å utføre gjennom lover og forskrifter, og er i stor grad basert på samarbeid med og mobilisering av aktører i og utenfor egen kommune.

Kommunenes demokratiske rolle har blitt viktigere ettersom velferdssystemet i stadig større grad har blitt bygget opp rundt kommunen som ansvarlig for viktige deler av offentlige ytelser og velferd. At innbyggerne har anledning til selv å velge sine lokale politiske ledere og å stille dem til ansvar, er en del av kjernen i hele vårt demokratiske system. Demokrati handler også om deltakelse og meningsytring mellom valg. I tillegg til det representative demokratiet vil derfor tilrettelegging av deltakelsesformer og arenaer som omfatter politisk diskusjon inngå i kommunenes rolle som demokratisk arena og aktør. For å oppnå dette forutsettes et aktivt lokalt organisasjonsliv, så vel som en oppegående lokal presse. Og kommunene må være seg bevisst på nye arenaer, kanaler og nye måter å få innspill fra innbyggeren på, særlig de som blir berørt, men selv ikke aktivt deltar i samfunnsdebatten. Kommunen som lokaldemokratisk arena handler også om hvordan det representative demokratiet fungerer, og de folkevalgtes evne til å respondere på innbyggernes behov og forventninger.

Kilde: NOU 2023: 9 Generalistkommunesystemet — Likt ansvar – ulike forutsetninger

Statsforvalteren ønsker å løfte følgende spørsmål til dialog knyttet til framtidsbildet og kommunens rolle som en bærekraftig samfunnsutvikler og demokratisk aktør:

PLANLEGGING OG BÆREKRAFT

Hvordan arbeider kommunen med bærekraft i den overordna planleggingen, herunder sikre økonomisk bærekraft og handlingsrom?

1

For å tilrettelegge for strategiske diskusjoner om arealdisponering kan det utarbeides en arealstrategi i kommuneplanens samfunnsdel, som sikrer en tettere kobling mellom samfunnsdelen og arealdel som igjen kan forenkle arbeidet med arealdelen. Har kommunen vurdert en slik tilnærming ved revisjon av kommuneplanens samfunnsdel, for å sikre en tidlig politisk dialog og forankring?

Kommunen har ikke revidert helhetlig ROS eller overordnet beredskapsplan siden 2018. Hvilke planer har kommunen for revisjon av disse?

NATUR OG NÆRINGSGRUNNLAG

Hvordan vil kommunen ivareta klima, naturmangfold og miljø og samtidig legge til rette for og trygge næringsgrunnlaget i kommunen?

2

Hvilke rutiner har kommunen lagt opp til for å sikre at naturmangfoldloven brukes ved alle kommunens beslutninger som berører natur?

Hvordan jobber kommunen med avløp jf. krav i nytt avløpsdirektiv?

OPPVEKST- OG LEVEVILKÅR

Hvordan vil kommunen legge til rette for og sikre gode oppvekst- og levevilkår for sine innbyggere, herunder et inkluderende samfunn med innenforskap og god folkehelse?

3

Hvordan vil kommunen prioritere og tilpasse innsatstrappa til framtidige behov i regionen?

FELLES SAMFUNNSUTFORDRINGER - FELLES LØSNINGER

Hvilke utfordringer står kommunen/regionen overfor som krever felles løsninger på tvers av kommunegrensene og hvordan kan bygdevekst som verktøy bidra til å løfte kommunene?

4

INVOLVERING OG MEDVIRKNING

Hvordan vil kommunen legge til rette for og sikre god involvering og medvirkning i demokratiske prosesser, herunder konsultasjonsplikt knyttet til samiske interesser og brukerinvolvering av barn, ungdom og utsatte grupper (bl.a. knyttet til folkehelseiltak)?

5

Hvordan er rekrutteringen og engasjementet for å drive politisk arbeid?

Kommunen som effektiv tjenesteyter og tillitsskapende myndighetsutøver

Kommunene er store tjenesteytere og har et omfattende ansvar for tjenestetilbudet til sine innbyggere. Innbyggerne får tjenester fra kommunen gjennom hele livet – alt fra oppfølging av den kommunale helsestasjonen som nyfødt, via tilbud om barnehage før man går over til grunnskolen og eldreomsorgen som tar seg av deg i alderdommen. I tillegg til store velferdstjenester som barnehager, grunnskoler, helse- og omsorgstjenester og sosiale tjenester, har kommunene ansvar for viktige oppgaver som bibliotek, ulike kulturtiltak, brannvern, havner, kommunale veier, kirkebygg og gravplass, lokalt miljøvern og renovasjon. Kommunene har også ansvar for mer spesialiserte oppgaver som barnevern og rus og psykiatri. Likeverdige tjenester uavhengig av bosted har vært et viktig mål i oppbyggingen av den norske velferdsstaten, og er i dag ett av flere nasjonale mål. Begrepet likeverd innebærer ikke nødvendigvis like tjenester med samme form, innhold og omfang i alle kommuner, men at kommunene og fylkeskommunene skal ha muligheter til å kunne gi helsetjenester, undervisning og annet som best mulig kan tilpasses den enkeltes behov.

Kommunene er myndighetsutøver innenfor en rekke saksfelt og ofte i sammenheng med sin rolle som tjenesteyter og samfunnsutvikler. Kommunene forvalter offentlig myndighet som regulerer grunnleggende forhold i innbyggernes liv, og som legger rammer for lokalsamfunnets utvikling. Kommunen utøver sin myndighetsutøverrolle blant annet når den fatter vedtak om tildeling av tjenester, gir tillatelser, fordeler tilskudd og gir bevilgninger, vedtar forskrifter som gjelder i kommunen, fatter planvedtak og fører tilsyn.

Kilde: NOU 2023: 9 Generalistkommunesystemet — Likt ansvar – ulike forutsetninger

Statsforvalteren ønsker å løfte følgende spørsmål til dialog knyttet til kommunens rolle som en effektiv tjenesteyter og tillitsskapende myndighetsutøver:

KAPASITET OG KOMPETANSE I TJENESTENE

1

Hvordan skal kommunen sikre tilstrekkelig kompetanse og kapasitet i sine tjenester, herunder jobbe strategisk med rekruttering og riktig bruk av kompetanse samt styrke samarbeidet om utviklingsarbeid og tjenesteproduksjon i regionen for å redusere sårbarhet (f.eks. innen omsorgstjenestene)?

TJENESTESTRUKTUR, DIMENSJONERING OG TJENESTESAMARBEID

2

I hvilken grad legger dagens tjenestestrukturer et godt grunnlag for effektive og gode tjenester og hvordan skal kommunen sikre at tjenestene er dimensjonert for å kunne gi riktig hjelp til riktig tid som følge av økt behov for bosetting av flyktninger?

Hvilke tjenester kan løses i kommunen og hvilke krever interkommunalt tjenestesamarbeid?

INTRODUKSJONSPROGRAM

3

Hvordan vil kommunen arbeide for å styrke kapasiteten på oppfølgingsaktiviteter og arbeidsretting i introduksjonsprogram i tidlig og systematisk samarbeid med NAV?

MYNDIGHETSUTØVELSE OG INNBYGGERNES RETTIGHETER

4

Kommunen er myndighetsutøver innenfor en rekke saksfelder. Hvordan arbeider kommunen for å sikre at innbyggerne får oppfylt sine rettigheter og at innbyggernes tillit til kommunens myndighetsutøvelse blir ivaretatt?

4. Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder

4.1 Barnehage

God

Lierne kommune oppfyller pedagog- og bemanningsnormen.

Andelen barnehagelærere og barne- og ungdomsarbeidere er høy.

Oppgaven som barnehagemyndighet er ikke organisert adskilt fra oppgaven som barnehageeier. Kommunen som myndighet gjennomførte ikke tilsyn med barnehagene 2023.

Kommunen er en del av Indre Namdal kompetansenettverk i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagene (REKOM). Gjennom deltakelse i den regionale ordningen for kompetanseutvikling i barnehagene gis det mulighet for at barnehagene i kommunen utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling.

4.1.1 Fokusområder

Alle barnehagebarn har et godt og inkluderende leke- og læringsmiljø.

Barn som har behov for det, får hjelp tidlig, slik at alle får utviklet potensialet sitt.

Ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse.

Alle barnehagebarn har god tilgang til relevante tilbud av høy kvalitet.

4.1.2 Sentrale nøkkeltall

Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent)

Kilde: SSB

2022

97,9%

2023

90,9%

Hele landet med Oslo

93,8%

Antall barn per ansatt, Bemanningstetthet

Kilde: Udir

2022

4,4

2023

3,7

Hele landet med Oslo

5,7

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

Barnehagestr: Alle Barnehagestørrelser

Oppfyller pedagognormen (antall)

Kilde: Udir

2022

2

2023

2

Hele landet med Oslo

3 169

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

Har hatt tilsyn

Kilde: Udir

2022	2023	Hele landet med Oslo
0	0	1 182

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år (prosent)

Kilde: SSB

2022	2023	Hele landet med Oslo
175%	80%	87,4%

Netto driftsutgifter barnehager, per innbygger 1-5 år (kr)

Kilde: SSB

2022	2023	Hele landet med Oslo
268 489kr	296 068kr	217 033kr

4.1.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Lierne kommune har 2 barnehager, begge barnehagene er kommunale. Til sammen er det 40 barn som går i barnehage, 9 barn 0-2 år og 31 barn 3-5 år. 50 % av de ansatte er barnehagelærere, nasjonalt snitt er 41 %. 39.5 % av de ansatte er barne- og ungdomsarbeidere, nasjonalt snitt er 23 %. Det er 6.3 % menn som arbeider i barnehagene i Lierne, nasjonalt snitt er 13,3 %.

Lierne kommune er en del av Indre Namdal kompetansenettverk i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage (REKOM) og kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis.

Styrker og muligheter

Alle barnehagene i kommunen oppfyller pedagog- og bemanningsnormen.

Andelen ansatte med barnehagelærerutdanning og barne- og ungdomsarbeidere er høyt og godt over landsgjennomsnittet.

Det er en høy andel som har besvart foreldreundersøkelsen for 2023 og barnehagene i kommunen skårer godt over landsgjennomsnittet på ute- og innemiljø, barnets trivsel, informasjon, barnets utvikling og tilfredshet.

Lierne kommune er en del av Indre Namdal kompetansenettverk i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage (REKOM). Statsforvalteren erfarer at regionsamarbeidet fungerer godt og at Lierne kommune er opptatt av kvalitet i barnehagene. Lierne kommune har ansvar for å lede kompetansenettverket i Indre Namdal og Statsforvalteren opplever at oppgaven ivaretas på en god måte.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

En av barnehagene har midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet.

Barnehagemyndigheten har ikke gjennomført tilsyn med barnehager i 2023, det er gjennomført tilsyn i 2021.

Barnehageloven § 11 stiller krav til likebehandling og uavhengighet. Oppgavene som barnehagemyndighet og oppgavene som barnehageeier er ikke organisert adskilt.

Framtidsperspektivet

Gjennom deltakelse i den regionale ordningen for kompetanseutvikling i barnehage gis det mulighet for at de ansatte i barnehagene i kommunen utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Det har blitt arbeidet godt med kollektiv kompetanseheving med utgangspunkt i hver barnehages behov over år, og det virker til å være gode prosesser med involvering, gjennomføring og evaluering av tiltak som er satt i gang

Regelverket om et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø trådte i kraft 1. januar 2021. Etterleves regelverket og hvordan jobber kommunen som barnehagemyndighet med å veilede og å påse dette?

Utdanning har stor betydning for den enkeltes mulighet til å få et godt liv. Tilgang på relevant kompetanse vil være avgjørende for omstillingsevnen i samfunns-, nærings- og arbeidsliv. I tillegg er kunnskap avgjørende for å oppnå alle FNs bærekraftsmål. Gode barnehager som løfter alle barn uavhengig av bakgrunn, er et viktig bidrag for å skape et samfunn med få forskjeller og like muligheter for alle. Under FNs bærekraftsmål 4 God utdanning skal delmål 4.2 sikre alle jenter og gutters mulighet for tidlig utvikling, omsorg og tilgang til førskole. Det er relativt lav andel menn i barnehagene i kommunen - dette kan ha betydning for gutter og jenters likeverdige muligheter i utdanningsløpet. Andelen barnehagelærer i Lierne kommune har vært stabilt høyt de siste årene.

4.1.4 Sentrale tema

1

Hvordan jobber myndigheten med å veilede og påse barnehageeiers arbeid med det psykososiale barnehagemiljøet (kap. VIII i barnehageloven)?

4.2 Barnevern

God

Kommunen er del av en felles tjeneste i Indre Namdal bestående av Grong, Røyrvik, Lierne, Namsskogan og Høylandet, med Grong som vertskommune. Tjenesten har i 2023 11 årsverk, inklusive merkantil og administrativ ressurs. Det er utarbeidet tilstandsrapport vedr. Indre Namdal barnevern for perioden høst 2023 - vår 2024. Denne er oversendt alle kommuner som inngår i det interkommunale samarbeidet. I tilstandsrapporten beskrives samarbeidet mellom barnevern og tjenesteapparat i Lierne kommune som godt og hensiktsmessig. Det går imidlertid frem at det har vært utfordrende samarbeid mellom skolene og barnevernet i enkelte saker.

Det at tjenesten er relativt liten gjør at den er sårbar ved f. eks sykefravær, og det kan være vanskelig å ha tilstrekkelig bredde i kompetanse og erfaring. Det er tidligere vist til utfordring med å få rekruttert ansatte til tjenesten, særlig ansatte med erfaring fra kommunalt barnevern. Tilbakemeldingen nå er at bemanningssituasjonen er stabil.

Rapporteringstall for 2. halvår 2023, viser for Lierne sin del at det ikke er barn under omsorg. Antall barn med hjelpetiltak er relativt stabilt.

Tjenesten er del av Læringsnettverket i Namdalen. Nettverket har re-etablert seg høsten 2023, og samarbeider nå om kompetanse- og tiltaksutvikling. Nettverket samarbeider også om felles fosterhjemveileder.

4.2.1 Fokusområder

Barn skal ha rett hjelp til rett tid (forsvarlige tjenester).

Kommunen må sikre å ivareta det økte faglige og økonomiske ansvaret som følger med innføringen av barnevernreformen/oppvekstreformen.

Kommunen skal ha en forsvarlig akuttberedskap utenfor barneverntjenestens arbeidstid.

4.2.2 Sentrale nøkkeltall

Barn med barnevernstiltak per 31.12. (antall)

Kilde: SSB

Variabler

Barnevernstiltak: Tiltak I Alt

Alder: 0-24 År

2022

-

2023

4

Hele landet med Oslo

30 828

Barn i hjelpetiltak med tiltaksplan (andel)

Kilde: Bufdir

2022

66,67

2023

100

Hele landet med Oslo

92,27

Barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-24 år (prosent)

Kilde: SSB

2022

1,5%

2023

1,8%

Hele landet med Oslo

2,8%

Undersøkingar med handsamingstid innan 3 månader (prosent)

Kilde: SSB

2022

-

2023

100%

Hele landet med Oslo

93%

4.2.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Indre Namdal barneverntjeneste inngår i læringsnettverk sammen med barneverntjenestene i Midtre og Ytre Namdal, der de i fellesskap skal utvikle kompetanse og tiltak. Det samarbeides bl. a om felles fosterhjemsressurs, og fagsamlinger for ledelse og for ansatte.

Kommunene i Namdalen inngår i barnevernvakta i Steinkjer, for å sikre beredskap og tilgjengelighet utenom ordinær arbeidstid. Det fremgår av tjenestens Tilstandsrapport for 2023 at alle kommunene i Indre Namdal er i gang med å innføre samarbeidsmodellen BTI - Bedre Tverrfaglig Innsats.

Styrker og muligheter

Indre Namdal barneverntjeneste har sammen med de andre tjenestene i regionen, et godt utgangspunkt for å utvikle tiltak på tvers av tjenestene.

Tjenesten har en stabil ledelse. Rapporteringen viser få avvik fra lovkrav.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Tjenesten er relativt liten, og det kan være en utfordring å sikre tilstrekkelig bredde i kompetanse og tiltak som skal møte barn og familienes behov. Videre går det frem av barneverntjenestens tilstandsrapport at det fortsatt er store utfordringer med å skaffe kompetente fagpersoner i det barnevernsfaglige miljøet i Namdalen.

Framtidsperspektivet

Det blir fra 2031 innført kompetansekrav for ansatte i barneverntjenesten. Kommunen må ha en plan for hvordan de skal sikre at kravet innfris.

Oppvekstreformen/barnevernsreformen med økt økonomisk og faglig ansvar vil kreve at kommunene samarbeider både internt og på tvers for å sikre gode forebyggende og samordnede tiltak. Fra årsskiftet 2022 er det lovfestet at alle kommuner skal ha en plan for forebygging av omsorgssvikt og adferdsvansker. Planen skal vedtas av kommunestyret.

4.2.4 Sentrale tema

1 Plan for å sikre kompetansekravet som fra 2031 innføres for ansatte i barneverntjenesten.

2 Sikre nødvendig kompetanse, samt kvalitet og bredde i hjelpetiltakene.

3 Utvikle og dra nytte av deltakelse i læringsnettverket i Namdalen.

4 Rekruttering av fosterhjem i familie og nære nettverk.

4.3 Folkehelse

Middels

Lierne har en noe svak profil for helsetilstand og helserelatert atferd som gjør at området vurderes som middels. Kommunen skårer dårlig på følgende områder; forventet levealder menn og helserelatert atferd.

Systematisk innsats på folkehelseområdet kan bedre levekår, redusere behovet for helse- og omsorgstjenester og bidra til sosial bærekraft i årene som kommer.

4.3.1 Fokusområder

Folkehelseinnsats skal synliggjøres i all planlegging for å sikre sosial bærekraft.

Satsing på forebyggende tiltak for å bidra til deltakelse, aktivitet og mestring.

Psykisk helse og forebyggende rusarbeid skal være inkludert som en likeverdig del i folkehelsearbeidet.

4.3.2 Sentrale nøkkeltall

Forventet levealder

Kilde: KHS

2006-2020

84

2007-2021

84

Hele landet
med Oslo

83,9

Variabler

Kjønn: Kvinner

Forventet levealder

Kilde: KHS

2006-2020

75,8

2007-2021

76,5

Hele landet
med Oslo

79,1

Variabler

Kjønn: Menn

Overvekt og fedme , selvrapportert ved sesjon 1

Kilde: KHS

2018-2021

19

2019-2022

27

Hele landet
med Oslo

23

Variabler

Kjønn: Kjønn Samlet

Fysisk aktiv HUNT 4

Kilde: Manuell

Lierne 18,3%
Trøndelag 26,7%

Andel som er fysisk aktive i henhold til de nasjonale anbefalingene

Fysisk aktiv HUNT 4

Kilde: Manuell

Lierne 16,5%
Trøndelag 26,7%

Andel som er fysisk aktive i henhold til de nasjonale anbefalingene

4.3.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Folkehelse og universell utforming er gjennomgående satsninger som støtter opp under samfunnsplanens mål: Lierne skal være en kommune der folk trives og vil bo.

Kommunen ferdigstilte oversiktsdokument med god bredde i 2020, med mål om oppdatering årlig.

Bedre Tverrfaglig Innsats BTI innføres i 2024 som arbeidsmetode under arbeidstittel "laget rundt barnet"

Styrker og muligheter

Det er korte avstander til grøntareal, natur og friluftsområder for innbyggerne i kommunen. Med støtte fra fylkeskommune er kommunen i gang med tursti-prosjekt og bygging av dagsturhytte.

Kommunen har et godt samarbeid med frivillige lag og organisasjoner med systematiske møtepunkter og mål om å arbeide frem en frivilligplan. Det gis også økonomisk støtte til Lierne Frivilligsentral, for å stimulere til aktivitet til innbyggere.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Kommunen har lite gang- og sykkelveier, og variasjon i bomiljø. Det er et stort aktivitetstilbud, men det meste er relatert til friluftsliv, fysisk aktivitet eller er idrettsrelatert.

Folkehelseprofilen viser høyere andel av overvekt blant ungdom enn i landet for øvrig.

HUNT4 viser at mange har en livsstil som gjør at de kan være utsatte for å få livsstilssykdommer.

Framtidsperspektivet

Kommunen bør sikre at innbyggerne, spesielt ungdom involveres systematisk i planlegging og tilrettelegging for mer meningsfull fritid som bidrar til sosial deltakelse og mer fysisk aktivitet.

Innsats for å hindre utenforskap, satsning på aldersvennlige og inkluderende nærmiljø kan bidra til sosial bærekraft.

4.3.4 Sentrale tema

1

Systematisk brukerinvolvering for å sikre bredde i folkehelsestilbud.

4.4 Grunnskole

God

Lierne kommune har gode resultater i nasjonale prøver både på 5. og 8. trinn. Elevundersøkelsen for 7. trinn viser en negativ utvikling for mange av skolemiljøindikatorene. Grunnskolepoeng ligger over landsgjennomsnittet.

4.4.1 Fokusområder

Alle elever skal ha et godt og inkluderende læringsmiljø

De elevene som trenger hjelp, skal få det tidlig, slik at de får utvikle potensialet sitt

Ansatte i kunnskapssektoren skal ha høy kompetanse

Alle elevene skal lykkes i opplæringen

4.4.2 Sentrale nøkkeltall

Mestringsnivå 1, Nasjonale prøver 5. trinn

Kilde: Udir

2022-23

-

2023-24

-

Hele landet
med Oslo

25,1%

Variabler

Årstrinn: 5. Årstrinn

Prøve: Lesing

Eierform: Alle Eierformer

Kjønn: Alle Kjønn

Mestringsnivå 1, Nasjonale prøver 5. trinn

Kilde: Udir

2022-23

-

2023-24

-

Hele landet
med Oslo

26,3%

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

Årstrinn: 5. Årstrinn

Prøve: Regning

Kjønn: Alle Kjønn

Mestringsnivå 1, Nasjonale prøver 8. og 9. trinn

Kilde: Udir

2022-23

-

2023-24

-

Hele landet
med Oslo

12,5%

Variabler

Prøve: Lesing

Kjønn: Alle Kjønn

Årstrinn: 8. Årstrinn

Eierform: Alle Eierformer

Mestringsnivå 2, Nasjonale prøver 8. og 9. trinn

Kilde: Udir

2022-23

-

2023-24

-

Hele landet
med Oslo

22,1%

Variabler

Kjønn: Alle Kjønn

Årstrinn: 8. Årstrinn

Prøve: Lesing

Eierform: Alle Eierformer

**Mestringsnivå 1,
Nasjonale prøver 8. og
9. trinn**

Kilde: Udir

2022-23

-

2023-24

-

Hele landet
med Oslo

12,7%

Variabler

Prøve: Regning

Kjønn: Alle Kjønn

Eierform: Alle Eierformer

Årstrinn: 8. Årstrinn

**Mestringsnivå 2,
Nasjonale prøver 8. og
9. trinn**

Kilde: Udir

2022-23

-

2023-24

-

Hele landet
med Oslo

21,4%

Variabler

Årstrinn: 8. Årstrinn

Kjønn: Alle Kjønn

Eierform: Alle Eierformer

Prøve: Regning

**Grunnskolepoeng
(skoleår)**

Kilde: Udir

2021-22

51,8

2022-23

43,4

Hele landet
med Oslo

0

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

**Vurdering for læring,
Elevundersøkelsen,
læringsmiljø**

Kilde: Udir

2022-23

3,7

2023-24

2,8

Hele landet
med Oslo

3,6

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

Kjønn: Alle Kjønn

Årstrinn: 7. Årstrinn

**Læringskultur,
Elevundersøkelsen,
læringsmiljø**

Kilde: Udir

2022-23

3,6

2023-24

3,9

Hele landet
med Oslo

3,7

Variabler

Årstrinn: 10. Årstrinn

Kjønn: Alle Kjønn

Eierform: Alle Eierformer

4.4.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Lierne kommune har to skoler med til sammen 121 elever.

Kommunen har 15 elever som får spesialundervisning.

Kommunen har elever som én eller flere dager i uken mottar undervisning utenfor ordinær opplæring (alternativ opplæringsarena).

Syv elever mottar særskilt norskopplæring, men ingen av disse elevene mottar morsmåls-/ tospråklig fagopplæring.

Det er flere elever på ungdomstrinnet (34) enn det på 1.-3. trinn (31).

Lierne kommune er del av kompetansenettverket Indre Namdal. Kompetansenettverket har en langsiktig plan for arbeidet med arbeidsplassbasert etterutdanning knyttet til Dekom og Kompetanseløftet.

Styrker og muligheter

Grunnskolepoengene i Lierne kommune er høyere enn i resten av landet. Vi ser at det var et stort hopp i grunnskolepoeng fra 44,6 skoleåret 2020/21 til 51,8 skoleåret 2021/22. Inneværende skoleår ligger kommunen på 43,4 grunnskolepoeng.

Lierne kommune har gode resultater knyttet til nasjonale prøver både på 5. og 8. trinn. Andel elever som ligger på de laveste mestringsnivåene i grunnleggende ferdigheter i lesing og regning, er signifikant lavere enn for resten av landet.

Lierne kommune oppfyller lærernormen.

Kommunen har hatt relativt mange lærere som har deltatt i den statlige ordningen for videreutdanning (KFK) de siste fem årene.

Tall fra Elevundersøkelsen 2023-24, for 10. trinn, viser bedring i forhold til forrige skoleår.

Sammenligner vi tall fra Elevundersøkelsen med resten av landet, ser vi at de fleste av indikatorene ligger enten på, eller over landsgjennomsnittet.

I de siste årene har vi mottatt svært få henvendelser om elevenes læringsmiljø i Lierne kommune.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Tall fra Elevundersøkelsen 2023-24 for 7. trinn, viser at kommunen har utfordringer knyttet til skolemiljøet. Kommunen har vesentlig lavere skår på samtlige indikatorer enn resten av landet. Vi ser det samme bildet om vi ser på resultatene for Lierne kommune over tid.

Framtidsperspektivet

Bærekraftige mål om utdanning har flere indikatorer. Andel elever med oppnådd grunnleggende kompetanse i lesing på 8. trinn er på 76,9% og 84,6% i regning. I denne sammenhengen viser dette til andel elever på mestringsnivå 3-5 i nasjonale prøver i lesing og regning.

Den andre indikatoren som brukes ved måling av skolers bærekraft, er trivsel blant elevene. Lierne kommune har stabile tall knyttet til trivsel, og ligger rundt landssnittet på 10. trinn. Trivsel på 7. trinn har negativ utvikling, og ligger nå på 3,5, mens snittet for landet er 4.

Andel personer i kommunen som kun har gjennomført grunnskoleutdanning er 22,3%. Tilsvarende tall for hele landet er 23,7%. Vi ser at denne andelen i Lierne kommune har en positiv nedgang de siste årene.

4.4.4 Sentrale tema

1 Kommunens arbeid med elevenes grunnleggende ferdigheter/begynneropplæringen.

2 Kommunens arbeid med langsiktig plan for kompetanseutvikling.

3 Kommunens bruk av alternativ opplæringsarena.

4.5 Integrering og bosetting

Middels

Statsforvalteren vurderer at det er middels risiko for svikt knyttet til integrering og bosetting i Lierne kommune.

Kommunen bør jobbe aktivt for å opprettholde og videreutvikle arbeidet med å gi gode og arbeidsrettede introduksjonsprogram i samarbeid med voksenopplæringen og i tidlig og systematisk samarbeid med NAV. Tjenestemottakere med behov for helhetlige og koordinerte tjenester for å nå målet om en stabil og forutsigbar arbeidssituasjon skal tilbys dette. I samarbeid med aktuelle samarbeidsparter må kommunen ta en aktiv rolle for å ivareta barn og unge som bosettes i kommunen.

Dyrtid, flyktningetilstrømming og innstramning i statlige ytelser gjør at flere har behov for sosiale tjenester. Kommunen bør jobbe med å styrke NAV-kontorets kapasitet når det gjelder å gi sosiale tjenester og bidra i kommunens integreringsarbeid.

4.5.1 Fokusområder

Jobbe aktivt og målrettet med å integrere innvandrere i samfunnet, gjennom kompetanseheving, utdanning, sysselsetting, inntekt og bolig.

Gi helhetlige og koordinerte tjenester.

Ta en aktiv rolle for å ivareta barn og unge som bosettes i kommunen.

Frigjøre plasser for bosetting i henhold til eget vedtak.

4.5.2 Sentrale nøkkeltall

Antall faktisk bosatte flyktninger, etter avtale med IMDi (antall)

Kilde: IMDi

2021

0

2022

20

Hele landet med Oslo

31 260

Andel tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet som går over i arbeid eller utdanning etter programmet (andel)

Kilde: IMDi

2017

-

2021

-

Hele landet med Oslo

49,48

Andel personer med innvandrerbakgrunn som er sysselsatt (andel)

Kilde: IMDi

2021

71,3

2022

67,8

Hele landet med Oslo

65

Personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt

2020

2021

Hele landet med Oslo

**(%-andel blant alle med
innvandrerbakgrunn)
(andel)**

Kilde: IMDi

29,6

19,2

25,7

4.5.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommunen er i 2024 anmodet om å ta imot 20 flyktninger, og har fattet vedtak om å bosette 20. Per 27. juni 2024 er 10 personer bosatt i kommunen. I 2023 ble 22 flyktninger bosatt i kommunen.

Kommunene skal legge til rette for at flyktninger og innvandrere som blir bosatt i Trøndelag blir tidlig integrert i samfunnet blant annet gjennom effektive og arbeidsrettede introduksjonsprogram som gir mulighet for gode språkkunnskaper, kunnskap om norsk samfunnsliv, kvalifisering, varig tilknytning til arbeidslivet og økonomisk selvstendighet.

Samordning og samhandling mellom tjenester i og utenfor kommunen er helt sentralt for å lykkes med dette arbeidet. Kommunen bør derfor jobbe systematisk og godt for å utnytte hjelpeapparatets samlede ressurser.

Kommunen skal ha god forståelse av barneperspektiv og utenforskap, og ta en aktiv rolle for å ivareta barn og unge som bosettes i kommunen.

Å skaffe boliger til flyktninger er en del av kommunens boligsosiale arbeid. Når flyktingen kommer til kommunen skal boligen de bor i være et midlertidig tilbud, og målet er at flyktingen kommer videre i egen bolig så snart det lar seg gjøre. Kommunen bør derfor jobbe aktivt for at flyktninger skal få mulighet til å leie eller kjøpe egen bolig.

Styrker og muligheter

Statistikk fra IMDI viser at 54,5% av deltakerne i introduksjonsprogrammet i Lierne kommune i 2023 gikk over i arbeid eller utdanning utover grunnskole etter programmet. Dette er noe høyere enn andelen for Trøndelag (52,8%). I 2022 var 67,8% av innbyggerne med innvandrerbakgrunn i kommunen sysselsatt, mens andelen i Trøndelag lå på 65%. Dette kan tyde på at kommunen jobber godt med å inkludere innvandrere i arbeidslivet, samtidig som kommunen bør jobbe for å videreutvikle og styrke arbeidet med å legge til rette for at innvandrere får en varig tilknytning til arbeidslivet og økonomisk selvstendighet.

I 2022 bodde 14,8% av personer med innvandrerbakgrunn i Lierne kommune i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Dette er lavere enn andelen i Trøndelag (25,1%). I 2022 mottok 4,4% av innvandrerne i Lierne kommune økonomisk sosialhjelp, mens andelen i Trøndelag lå på 8,3%. Dårlig økonomi kan føre til dårligere levekår og lavere samfunnsdeltakelse, og flere av de som lever i familier med lav inntekt kan ha behov for individuelt tilpasset og helhetlig oppfølging over tid. Kommunen bør derfor sikre at de som har behov for det, mottar helhetlige og koordinerte tjenester.

Våren 2024 sendte Statsforvalteren ut en undersøkelse om kartlegging av tjenestekapasitet opp mot økte ankomster og bosetting av flyktninger. Her kommer det frem at kommunen har forsterket bemanning på enkelte områder, samt jobber for å frigjøre plasser for bosetting.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

I Statsforvalterens kartlegging, går det også fram at kapasiteten på oppfølgingsaktiviteter og arbeidsretting i introduksjonsprogram er utfordrende. Videre går det fram at kommunen vurderer at NAV-kontorets kapasitet er kritisk når det gjelder å gi sosiale tjenester og bidra i kommunens integreringsarbeid.

Kommunen bør jobbe aktivt med å styrke arbeidet med å gi gode og arbeidsrettede introduksjonsprogram i samarbeid med voksenopplæringen og i tidlig og systematisk samarbeid med NAV, samt sikre at de som har behov for det mottar helhetlige og koordinerte tjenester.

Dyrtid, flyktingetilstrømning og innstramming i statlige ytelser gjør at flere har behov for sosiale tjenester. Kommunen bør jobbe med å styrke NAV-kontorets kapasitet når det gjelder å gi sosiale tjenester og bidra i kommunens integreringsarbeid.

Framtidsperspektivet

Som følge av økt behov for bosetting av flyktninger, er det viktig at kommunen sine tjenester er dimensjonert slik at de har forutsetninger for å lykkes i integreringsarbeidet. Dette er forhold som krever kontinuerlig fokus.

4.5.4 Sentrale tema

- 1 Styrke kapasiteten på oppfølgingsaktiviteter og arbeidsretting i introduksjonsprogram i tidlig og systematisk samarbeid med NAV.
- 2 Styrke NAV-kontorets kapasitet når det gjelder å gi sosiale tjenester og bidra i kommunens integreringsarbeid.
- 3 Fortsette arbeidet med å frigjøre plasser for bosetting i henhold til eget vedtak.

4.6 Kommunal planlegging

Middels

Lierne vurderes å ha god oversikt og kompetanse når det gjelder kommunal planlegging. Overordna plan både KPA og KPS begynner å bli utdatert.

4.6.1 Fokusområder

Oppfølging av nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging 2023-2027.

Avveininger ut fra hensyn til samordnet areal- og transportplanlegging, barn- og unge, produksjonsgrunnlaget for jord- og skogbruk, herunder beiteressursene, naturmangfold/naturverdier, landskap, friluftsliv og strandsoneforvaltning.

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.

FNs bærekraftsmål.

4.6.2 Sentrale nøkkeltall

Hvilket år ble kommuneplanens arealdel vedtatt? (år) Kilde: SSB	2022 2 018	2023 2 018	Hele landet med Oslo 2 010
Hvilket år ble gjeldende planstrategi vedtatt? (år) Kilde: SSB	2022 2 021	2023 2 021	Hele landet med Oslo 2 014
Hvilket år ble kommuneplanens samfunnsdel vedtatt? (år) Kilde: SSB	2022 2 018	2023 2 018	Hele landet med Oslo 2 019
Inngår økonomiplan etter kommuneloven §44 i handlingsdel til kommuneplan? (ja=1, nei=0) Kilde: SSB	2022 Ja	2023 Nei	Hele landet med Oslo Nei
Dispensasjon fra plan Kilde: Manuell	2022 2	2023 -	Hele landet med Oslo 0

4.6.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Både kommuneplanens areal- og samfunnsdel ble sist revidert i 2018. Lite fagmiljø på plan, men med god kompetanse.

Styrker og muligheter

Svært få dispensasjoner fra overordna plan tyder på at forankringen til overordna planverk er godt.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Lite fagmiljø på plan tilsier noe sårbarhet ved endringer i mannskap. Manglende kobling mellom økonomiplan, handlingsdel og kommuneplanens samfunnsdel.

Framtidsperspektivet

Revidering av samfunnsdel ville gitt et godt grunnlag for fremtidige mål og utfordringer som konkretiseres gjennom tiltak i kommuneplanens handlingsdel og i økonomiplan.

4.6.4 Sentrale tema

1

Kommuneplanens samfunns- og arealdel var planlagt revidert i henhold til forrige kommunale planstrategi. Hvilke forhold medførte at dette ikke ble gjennomført?

2

For å tilrettelegge for strategiske diskusjoner om arealdisponering kan det utarbeides en arealstrategi i kommuneplanens samfunnsdel, som sikrer en tettere kobling mellom samfunnsdelen og arealdel som igjen kan forenkle arbeidet med arealdelen. Har kommunen vurdert en slik tilnærming ved revisjon av kommuneplanens samfunnsdel, for å sikre en tidlig politisk dialog og forankring?

4.7 Kommunal økonomi

Middels

Vurderingen gjengir vårt helhetlige inntrykk av kommunens økonomiske bærekraft, handlingsrom og kontroll, samt sårbarhet med hensyn på fagmiljø. Vurderingen er i hovedsak basert på sentrale økonomiske nøkkeltall i KOSTRA, kommunens egne plandokumenter og regnskap med tilhørende beretninger.

Kommunen vurderes å ha svak økonomisk balanse for økonomiplanperioden.

4.7.1 Fokusområder

Økonomisk bærekraft, sårbarhet og handlingsrom.

Økonomisk styring og kontroll.

4.7.2 Sentrale nøkkeltall

Netto driftresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)

Kilde: SSB

2022

3,3%

2023

4,4%

Hele landet uten Oslo

1%

Andel av brutto driftsinntekter (prosent)

Kilde: SSB

2022

75,1%

2023

63,9%

Hele landet uten Oslo

92,1%

Variabler

Regnskapsbegrep: Netto Lånegjeld

Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)

Kilde: SSB

2022

33,1%

2023

-

Hele landet uten Oslo

51,2%

Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)

Kilde: SSB

2022

11,4%

2023

14,3%

Hele landet uten Oslo

13,3%

Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)

Kilde: SSB

2022

24,9%

2023

22,1%

Hele landet uten Oslo

16,2%

4.7.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommunekassens årsregnskap for 2023 ble avlagt med et netto driftsresultat på 9,4 mill. kr. Uavhengig revisor tar ingen forbehold med hensyn til konklusjon og har ingen merknader i sin beretning til årsregnskapet for 2023.

Det er innført eiendomsskatt i hele kommunen, med en generell eiendomsskattesats på 7,0 promille og en differensiert skattesats på 4,0 promille for bolig- og fritidseiendommer. Kommunen har også inntekter fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg, ekskl. mva-kompensasjon.

I inntektssystemet for 2024 er kommunens utgiftsbehov beregnet til å være 48,6 % høyere enn gjennomsnittskommunen, en marginal nedgang på 0,48 pp. fra 2023.

Kommunen har vedtatt følgende handlingsregler for kommunens økonomistyring:

- Netto driftsresultat som minimum utgjør 1,75 % av kommunens brutto driftsinntekter
- Disposisjonsfond som minimum utgjør 7,5 % av kommunens brutto driftsinntekter
- Netto lånegjeld som ikke utgjør mer enn 80 % av kommunens brutto driftsinntekter.

Kommunen har ikke vært registrert i ROBEK.

Styrker og muligheter

Kommunens netto driftsresultat for regnskapsårene 2021-23 vurderes som godt.

Kommunens netto lånegjeld er godt under gjennomsnittet for landet, og tilhørende netto renteeksponering vurderes som lav (2022). Kommunen bærer således moderat risiko ved renteendringer og vurderes derfor som god på dette området.

Kommunens økonomiske buffer, i form av fri egenkapital, vurderes som god.

Kommunens likviditet, i form av arbeidskapital, vurderes som god.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Kommunen er sårbar med hensyn til kapasitet og kompetanse innen kommunal økonomi.

Kommunens økonomiske balanse, i form av netto driftsresultat over tid, vurderes som middels (1,5 % av brutto driftsinntekter i gjennomsnitt for regnskap siste 2 år og 2 første år i økonomiplan).

Framtidsperspektivet

I økonomiplanen for perioden 2024-27 legges det opp til et gjennomsnittlig driftsresultat på negative 0,8 % av kommunens brutto driftsinntekter. Dette er vesentlig under den anbefalte minimumsverdien på 1,75 % over tid i makro for å ha balanse og bærekraft (ref. Teknisk beregningsutvalg for kommunal økonomi).

4.7.4 Sentrale tema

1 Hvordan arbeider kommunen for sikre god økonomisk bærekraft og handlingsrom?

4.8 Kommunehelsetjenesten

Middels

Statsforvalteren vurderer at det er middels risiko for svikt i kommunehelsetjenesten. Omstilling og samarbeid kan være avgjørende for å redusere risiko.

Kommunen har 2 fastleger og få personer med spesialisert kompetanse innenfor sentrale områder. Ved fravær over tid og behov for nyrekruttering i disse funksjonene er kommunens tilbud sårbare.

4.8.1 Fokusområder

Kommunen skal ha tilstrekkelig legedekning.

Kommunene prioriterer helsestasjon og skolehelsetjeneste.

Kommunen forebygger og gir helsetjenester til personer med rusavhengighet og psykiske utfordringer.

Kommunen vektlegger habilitering og rehabilitering for å bidra til en bærekraftig helse og omsorgstjeneste.

4.8.2 Sentrale nøkkeltall

Varighet på fastlegetilisteinnbygger-relasjon

Kilde: Manuell

2022

2,16 år

2023

0,08 år

Hele landet med Oslo

4,9 år

Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk)

Kilde: SSB

2022

118,2

2023

142,4

Hele landet med Oslo

53,3

Totalt antall årsverk innen psykisk helse- og rusarbeid, per 1000 innbygger

Kilde: Manuell

2022

2,14 årsverk

Hele landet med Oslo

3,15 årsverk

4.8.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommunen har 2 fastleger med ledig listekapasitet, og er tilknyttet Indre Namdal legevakt sammen med Namsskogan, Røyrvik og Grong.

Arbeidet med å etablere felles legetjeneste i Indre Namdal er i gang, med planlagt oppstart i 2024

Grong, Lierne, Namsskogan og Røyrvik kommuner samarbeider om felles kommuneoverlege.

Kommunen kjøper rehabiliteringsplasser ved Namdal Rehabilitering.

Styrker og muligheter

Familieenheten består av psykisk helse og rustjeneste og helsestasjon og skolehelsetjeneste. Kommunene i Indre Namdal har systematisert samarbeid og erfaringsdeling innenfor psykisk helsearbeid. Tilskuddsmidler har ført til stilling som erfaringskonsulent i tjenestene og prosjektet "Freskar i Li"

Stor bredde i aktivitetsgrupper og variert tilbud innenfor friskliv og mestring. Har søkt om og fått tildelt prosjektmidler for etablering av lavterskeltilbud for barn og unge

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Kommunen har mange tiltak i handlingsplaner, hvor enkelte tiltak er helt eller delvis finansiert med prosjektmidler. Systematisk evaluering av prosjekt og utviklingsarbeid med justering av innsats og tilbud basert på funn er avgjørende for optimal effekt. Stor bredde krever aktiv koordinering av tilbud til brukere for å sikre god samhandling og unngå utfordringer i overganger mellom ulike tjenester/ nivå i tjenestene.

Framtidsperspektivet

Systematisk brukerinvolvering, lærings- og mestringstilbud, helsefremming og forebygging kan utsette behov.

Økende tjenestebehov og krav til spesialisering gir større behov for fagpersonell med spesialisert kompetanse.

Felles legetjeneste i Indre Namdal kan bidra til å redusere risiko i helsetjenestene i regionen. Statsforvalteren anbefaler at regionen samarbeider om omstilling og tjenesteutvikling i helse og omsorgssektoren.

4.8.4 Sentrale tema

- 1 Evaluere tilbud, prioritere og videreføre satsning på forebygging og rehabilitering.

4.9 Landbruk

God

Lierne er en del av Øvre Namdal landbruk og utmark, sammen med kommunene Røyrvik og Namsskogan. Kommunen vurderes til god (grønn) på alle tre områdene under landbruk (jord, skog og areal- og lovforvaltning).

4.9.1 Fokusområder

Kommunen som landbruksmyndighet.

Lovforvaltning på landbruksområdet.

Forvaltning av statlige tilskudd innenfor jordbruk og skogbruk.

Arealforvaltning.

4.9.2 Sentrale nøkkeltall

Jordbruksbedrifter (antall) Kilde: SSB	2022 46	2023 43	Hele landet med Oslo 37 561
Planteindeks skog Kilde: Manuell	2022 8,3	2023 6,6	Fylket 5,1
Omdisponering av dyrka jord til andre formål enn landbruk (dekar) Kilde: SSB	2022 0	2023 0,2	Hele landet med Oslo 2 740,1
Omdisponering av dyrkbar jord til andre formål enn landbruk (dekar) Kilde: SSB	2022 0	2023 0	Hele landet med Oslo 3 955,6

4.9.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommunen er den 3. største i fylket målt etter produktivt skogareal. Historisk sett fallende skogbruksaktivitet. Kommunen har siden 2019 hatt felles landbruksforvaltning med Namsskogan og Røyrvik, gjennom Øvre Namdal Landbruk og Utmark (ØNLU).

Kommunens overordna planverk er forholdsvis nytt. Det er varslet oppstart av revisjon av kommuneplanens samfunnsdel i 2024. Konesjonssaker herfra dreier seg stort sett om søknader hvor erverver ikke ønsker å tilflytte eiendommen.

Antallet som søker om produksjonstilskudd har gått ned fra 54 i 2018 til 43 i 2023.

Lierne, Røyrvik og Namsskogan er definert som fjellandbrukskommuner og tar del i en tilskuddsordning for å styrke verdiskapingen i landbruket.

Styrker og muligheter

Felles landbruksforvaltning mellom Lierne, Røyrvik og Namsskogan gjør forvaltningen mer robust. Kommunen oppfyller i hovedsak krav med hensyn til kontrollaktivitet knyttet til skogkultur. Det er viktig at kommunen aktivt deltar og støtter opp under Skogsatsing Trøndelag og skognettverket i Namdalen. Det regionale samarbeidet om veg- og driftstilskudd i skogbruket som kommunen er del av, fungerer godt.

Kommunen er rik på utmarksressurser og har gode forutsetninger for tilbud innenfor naturbaserte opplevelser. Lierne er også en stor hyttekommune. Strategier for å unngå konflikter mellom kryssende interesser bør gis oppmerksomhet i overordna planlegging - nå i kommuneplanens samfunnsdel. I bygdevekstsatsingen i Indre Namdal er ett av delmålene økt samarbeid om samfunnsutvikling og planlegging. Dette er spennende og kan bli et viktig verktøy for å utnytte muligheter og fortrinn i kommunene og regionen.

Forvaltninga på landbruksområdet fungerer godt i Øvre Namdal Landbruk og Utmark. Det gjøres en god jobb innenfor både forvaltninga av produksjonstilskudd og av miljøtilskudd. Lierne ligger litt over gjennomsnittet av kommunene i Trøndelag når det gjelder bruk av Regionalt miljøprogram (RMP). For SMIL-midlene og tiltak i beiteområdene overføres ofte midler fra Namsskogan og Røyrvik til Lierne.

Lierne har gjennom samarbeidet i ØNLU har god forvaltningspraksis på jordbruksområdet [- , skogbruk- og arealområdet].

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Ungskogpleieaktivitet er synkende og er langt unna behovet.

Det er nedgang i jordbruksareal i drift (SINTEF). Dette er utfordrende med tanke på matproduksjon og jordvern.

Det har vært en betydelig nedgang i antall bruk som søkte om produksjonstilskudd de senere år, 9 bruk færre i 2023 enn i 2018.

Framtidsperspektivet

Viktig at kommunen bidrar til å videreutvikle skognettverket i Namdalen.

Lierne kommune deltar (sammen med Røyrvik, Namsskogan og Grong) som pilot i regjeringens satsing på bygdevekst. Arbeidet skal bidra til bosetting, tilgang på kompetent arbeidskraft og fremtidsrettet næringsutvikling i de minst sentrale distriktskommunene. Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel vil kunne bidra til at tiltak gjennom bygdevekstprogrammet ivaretas og implementeres på en god måte.

4.9.4 Sentrale tema

- 1 Hva vil kommunen gjøre for å øke ungskogpleien?
- 2 Hvordan vil kommunen aktivt delta og støtte opp under Skogsatsing Trøndelag og skognettverket i Namdalen?
- 3 Hva vil kommunen gjøre for å videreutvikle og holde vedlike det gode arbeidet som gjøres på jordbruksområdet?
- 4 For å sikre effekten av tiltak i bygdevekst-prosjektet på sikt, vil det være viktig å implementere arbeidet i kommunens overordna planverk. Er dette sikret når kommuneplanens samfunnsdel skal revideres, og planlegges det i forbindelse med bygdevekstprosjektet revisjon av kommuneplanens arealdel?

4.10 Miljø og klima

Middels

Kommunen vurderes som middels innen klima og natur i plan. Dette skyldes at kommunen har en forholdsvis stor planreserve for fritidsboliger, og det bygges en del boliger med stor avstand til sentrum. Det er bygd middels mange fritidsboliger i de siste år.

Kommunen vurderes som god innenfor klima fordi klimagassutslippene i kommunen har gått ned over tid og i 2022, kommunen deltar i klimatilpasningsnettverket og har utarbeidet klimasårbarhetsanalyse.

Kommunen vurderes som middels innenfor naturmangfold fordi kommunen har søkt om midler for utarbeidelse av kommunedelplan naturmangfold. Vi har ikke nok info om hvordan kommunen jobber med fremmede arter og naturrestaurering.

Kommunen vurderes som god innenfor vannforvaltning, pga god og svært god tilstand i vannforekomstene, at det gjennomføres overvåking og at vannområdet har vannområdekoordinatører som sørger for oppfølging.

Kommunen vurderes som svak innenfor forurensning fordi de ikke følger opp pliktene om å vedlikeholde Grunnforurensningsdatabasen og å registrere alle kjente forurensede områder, samt oppfølging av avløp (KOSTRA-tall og manglende egenrapportering).

Kommunen vurderes som svak innenfor tema motorferdsel grunnet et stort antall dispensasjoner og mangel på vilkårssetting.

4.10.1 Fokusområder

Klimaomstilling – utslippskutt, klimatilpasning og karbonopptak/-fangst

Kommunen som forurensningsmyndighet

Kommunen som planmyndighet (kartlegging av naturmangfold, kunnskapsgrunnlag i arealsaker og arealnøytralitet)

Bevaring og gjenoppretting/restaurering av økosystemer og naturmangfold

Kommunen som viktig sektormyndighet i vannforvaltningen

4.10.2 Sentrale nøkkeltall

Energibruk per m2 eid areal (kWh)

Kilde: SSB

2022

210

2023

197

Hele landet med Oslo

147

Andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt (prosent)

Kilde: SSB

2022

-

2023

-

Hele landet med Oslo

69,2%

4.10.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Lierne er nasjonalparkkommune for Blåfjella og Skjækerfjella nasjonalpark. Kommunen er viktig høringspart i Statsforvalterens behandling av søknader om tillatelse etter forurensningsregelverket. Kommunen har ikke egen klima- og miljørådgiver. Kommunen har ett anlegg som driver med settefisk, matfisk og slakteri.

Styrker og muligheter

KLIMA OG NATUR I PLAN OG MOTORFERDSEL

I Lierne er det en stor andel av befolkningen som har trygg tilgang til rekreasjonsarealer og planreserven for boliger er nøktern.

KLIMA

Klimagassutslipp i kommunen gikk ned med 0,9 % i 2022 og med 12,9 % i forhold til 2009. Største utslippssektor er jordbruk, etterfulgt av veitrafikk og annen mobil forbrenning. Kommunen deltar i Nettverk klimatilpasning Trøndelag og har utarbeidet en klimasårbarhetsanalyse for kommunen jf. arbeidet i nettverket. Energibruk per m2 eid areal i kommunen har i perioden 2020-2023 vært ganske stabil/uendret.

NATURMANGFOLD INKL. VANNFORVALTNING

Kommunen har søkt om midler til kommunedelplan naturmangfold. Vannforekomstene er i hovedsak i god og svært god tilstand. Kommunen er en del av vannområde som har egne vannområdekoordinatorer, og det gjennomføres overvåking.

FORURENSNING

Kommunen er en del av Midtre Namdal avfallsselskap IKS.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

KLIMA OG NATUR I PLAN OG MOTORFERDSEL

I Lierne bygges det mange boliger med stor avstand til sentrum. Kommunen har en forholdsvis stor planreserve for fritidsboliger og en utbygging av disse vil gi relativt store klimagassutslipp. Det er bygd middels mange fritidsbygninger i Lierne siste 4 år. Etter nasjonal forskrift § 6 har kommunen gitt et høyt antall dispensasjoner til motorferdsel i utmark på barmark. Det er også gitt et svært høyt antall dispensasjoner etter NF § 6 på snø. Kommunen setter ikke antallsbegrensning som vilkår i tillatelser til kjøring med bagasje og utstyr til egen hytte. Videre har kommunen et relativt høyt antall kilometer løyper for fornøyleskjøring med snøscooter.

KLIMA

Kommunen har i perioden 2016-2023 ikke søkt Klimasats midler til gjennomføring av klimatiltak.

NATURMANGFOLD INKL. VANNFORVALTNING

Vi har ikke nok info om hvordan kommunen jobber med fremmede arter og naturrestaurering.

FORURENSNING

Grunnforurensningsdatabasen: Kommunen har administrator, men har ingen lokaliteter med kommunen som myndighet. Statsforvalteren minner om kommunens plikt til å vedlikeholde databasen. Statsforvalteren forventer at kommunen registrerer alle kjente forurensede områder i databasen. Ingen endring siden forrige kommunebesøk.

Avfall: Det er flere nedlagte kommunale deponi. Statsforvalteren er ikke kjent med hvordan kommunen følger opp disse.

Avløp: Det er ingen tall hos SSB for andel personer tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt. Kommunen har 4 anlegg som er registrert i forurensningsbasen, men rapporteringen er mangelfull.

Framtidsperspektivet

KLIMA OG NATUR I PLAN OG MOTORFERDSEL

Kommunen bør vurdere planvask og redusere utbygging og planreserve for fritidsboliger. Kommunen bør redusere antall dispensasjoner etter unntaksbestemmelsen i NF § 6 både på snø og på barmark. Kommunen bør videre følge opp samlet belastning og påvirkning på friluftslivet i kommunen som følge av fornøyleskjøring i snøscooterløyper. Kommunen bør også sette vilkår som begrenser antall turer og stiller krav om kjørebok for frakt av bagasje og utstyr til egen hytte. Dette er nødvendig for å kunne vurdere samlet belastning av motorferdselen.

KLIMA

Ifølge kommunens egen vurdering i kommunens bærekraftsrapport blir økt risiko og sårbarhet som følge av klimaendringene tatt hensyn til i kommunal planlegging i noen grad. Statsforvalteren oppfordrer kommunen til å jobbe videre med å integrere klimatilpasning i kommunens virksomhet og plansystem.

NATURMANGFOLD INKL. VANNFORVALTNING

Vi er nå inne i FNs tiår for naturrestaurering, alle kommuner bør prioritere å se etter områder som kan restaureres, eksempelvis grøftede myrer. Naturrestaurering kan være tiltak som er viktig for både klima, klimatilpasning og biologisk mangfold.

FORURENSNING

Grunnforurensning bør være en del av bærekraftsrapporten, da det er relevant for flere bærekraftsmål. Kunnskapsgrunnlaget: Grunnforurensningsdatabasen.

Avløp: Kommunen bør begynne å sette seg inn i, og forberede seg på, kravene som kommer i nytt avløpsdirektiv. Det er viktig at kommunene skaffer seg god kunnskap over nå-situasjonen i sin kommune, for eksempel med kartlegging av tettbebyggelser og oversikt over tilstand på renseanlegg og ledningsnett.

4.10.4 Sentrale tema

1

Naturmangfoldloven skal brukes ved alle kommunens beslutninger som berører natur. Hvilke rutiner har kommunen lagt opp til for å sikre at dette gjennomføres? Hvilke rutiner har kommunen for å hindre spredning av fremmede arter fra egen eiendom?

2

Hvordan jobbes det med avløp i kommunen?

4.11 Omsorgstjenestene

Svak

Statsforvalteren vurderer at det er stor risiko for svikt i omsorgstjenestene i årene som kommer med bakgrunn i demografisk utvikling, kapasitet samt sårbarhet med hensyn på kompetanse.

Kommunens evne til å prioritere og iverksette tiltak som utsetter behov, rekruttere helsepersonell og benytte kapasiteter på tvers av tjenester og i samarbeid med andre, vil påvirke framtidig bærekraft i omsorgssektoren.

4.11.1 Fokusområder

Kommunen bruker planlegging som verktøy i sitt arbeid for å tilpasse omsorgstjenestene til framtidige behov.

Kommunen jobber strategisk med rekruttering og kompetanseplanlegging.

Bærekraft i omsorgstjenestene vil avhenge av tiltak på alle nivå i innsatstrappa.

4.11.2 Sentrale nøkkeltall

Forsørgerbyrde - antall personer 65 år og over som andel av antall personer 20-64 år (prosent)

Kilde: Datavarehus

2023

55,51%

2024

55,21%

Hele landet med Oslo

31,69%

Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk)

Kilde: SSB

2022

502,6

2023

501,5

Hele landet med Oslo

317

Andel fagutdanning med høyskole

Kilde: Manuell

2022

28%

2023

29,9%

Hele landet med Oslo

37,3%

Andel sysselsatte i helse og omsorg med ungdomsskole og videregående skole, 55 år og eldre

Kilde: Manuell

2022

53,57%

2023

44,44%

Hele landet med Oslo

29,83%

4.11.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

I 2023 mottok 12,53 % av innbyggerne helse og omsorgstjenester, antallet økte med 31 fra 2022 til 2023.

Lierne helsetun er lokalisert i Nordli sammen med base for hjemmebasert omsorg og dagsenter

Kommunalsjef ansvar både for oppvekst og velferd.

Samfunnsplan fra 2019 som inneholder en handlingsplan for området helse og omsorg.

Styrker og muligheter

Er i gang med utarbeidelse av felles kompetanseplan/strategi for indre Namdal gjennom bygdevekst

Startet i 2023 med prosjektet bemanning som håndterer svingninger i den ordinære hverdagen.

Har tatt i bruk velferdsteknologiske løsninger som digitalt tilsyn, varsling og lokaliseringsteknologi.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Kombinasjonen av synkende innbyggertall, en aldrende befolkning, høyt sykefravær og en relativt stor andel av ufaglærte gjør at Statsforvalteren er bekymret for kvaliteten i tjenestene.

Færre i yrkesaktiv alder kombinert med lav andel sysselsatte med høyskoleutdanning og en stor andel ansatte over 55 år forsterker utfordringene innenfor kapasitet og kompetanse.

Andelen med demens er 2.80 % i 2020 og 3.57 % i 2025. Demensandelen i Lierne øker med 27.5 %.

Framtidsperspektivet

Felles situasjonsforståelse blant innbyggere og ansatte og prioritering av utviklingsarbeid i regionen kan bidra til bærekraft.

Lierne kommune må i kommende år fortsatt ha søkelys på rekruttering, innovasjon, alternative løsninger og digitalisering samt samarbeid på tvers av sektorer og med andre kommuner. Flexibilitet i metoder og tjenester, god samhandling og utnyttelse av kompetanse vil være avgjørende for effektiv og bærekraftig drift.

4.11.4 Sentrale tema

1 Kommunen prioriterer og tilpasser innsatstrappa til fremtidige behov i regionen.

2 Kommunen jobber strategisk med rekruttering og riktig bruk av kompetanse.

4.12 Reindrift

Middels

Omtrent hele kommunen er reinbeiteområde. Luru reinbeitedistrikt/Låarte sjetje driver sør for fv 765, mens Østre Namdal reinbeitedistrikt/Tjåehkere sjetje driver nord for samme vei. En av sjetjeandelen i Tjåehkere driver samdrift med svensk reindrift (Jijnjjevarie sameby) i Hestkjølen, der det er vår- og sommerbeiter. Vinterbeiter er på svensk side.

Både særverdiområder og minimumsbeiter ligger i kommunen.

Et stort antall fritidsboliger, mange dispensasjoner knyttet til motorferdsel samt et omfattende løypenett for snøskuter, kan medføre utfordringer for reindriffts arealbruk. Samtidig er kommunen stor i areal, slik at antall fritidsboliger pr. km² er relativt lavt.

Vurderingen settes til middels med bakgrunn i kommunens betydning for to reinbeitedistrikt og det høye antallet fritidsboliger med tilhørende aktivitet.

4.12.1 Fokusområder

Reindriffts arealbehov skal ivaretas i alle planprosesser og reindriften skal sikres medvirkning i tråd med plan- og bygningsloven og samelovens kap. 4 (konsultasjoner).

Samordning av planlegging på tvers av kommune- og fylkesgrenser for å sikre reindriften sammenhengende bruksarealer.

Offentlige myndigheters ansvar når det gjelder Grunnloven § 108 og folkerettens regler om urfolk.

4.12.2 Sentrale nøkkeltall

Andel totalt reinbeite i kommunen

Kilde: Manuell

91 % av kommunens areal er reinbeiteområde

Andel minimumsbeite i kommunen

Kilde: Manuell

20 % av kommunens areal er minimumsbeite

Andel særverdiområder i kommunen

Kilde: Manuell

45 % av kommunens areal er særverdiområde

Antall fritidsbygninger

Kilde: SSB

2023

2024

Hele landet med Oslo

1 081

1 080

450 283

Antall fritidsbygninger per km²

Kilde: SSB

2023

2024

Hele landet med Oslo

0,41

0,41

1,48

Søknader i alt (antall)

Kilde: SSB

2022

37

2023

17

Hele landet
med Oslo

2 796

Variabler

Vedtaksstype: Søknader Om Nye Bygninger I
LNF/LNFR-Områder Utenfor 100-Metersbeltet
Langs Saltvann

Snøscooterløyper som er fastsatt i medhold av motorferdselloven § 4a totalt i kommunen (km)

Kilde: SSB

2022

40

2023

-

Hele landet
med Oslo

8 503,1

Vedtak om dispensasjon til motorferdsel i utmark i alt (antall)

Kilde: SSB

2022

519

2023

483

Hele landet
med Oslo

24 777

Variabler

Søknadstype: Gyldige Dispensasjoner Per 31.12 I
Alt

4.12.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

To reinbeitedistrikter og en svensk sameby har beitearealer i kommunen. Låarte sjipte har kalvingsland og sentrale sommerbeiter på Lifjellet, men også viktige vinterbeiter i Sørli. Sommerboplass ved Høkla på Lifjellet. Tjåehkere sjipte har høst- og vinterbeiter i Havdalen, og en hovedflyttlei på våren inn til sommerbeitene i Børgefjell går sør for Tunnsjøen/Limingene. En sjipteandel i Tjåehkere driver i samarbeid med Jijnjevaerie sameby i Hestkjølen, der det er vår og sommerbeiter.

Styrker og muligheter

Lierne Viltforedling eies av reineiere i regionen og er en viktig bedrift både for reindriften og for kommunen. Store deler av vår- og sommerbeitene for reindriften ligger i verneområder. Ifølge vedtatt planstrategi planlegger kommunen en revidering av KPA (fra 2018) i perioden.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Det er de siste 5 årene bygd rundt 50 nye fritidsboliger i kommunen. Flere av disse utenfor etablerte hyttefelt og i LNFR-områder. Lierne har mange innvilgede dispensasjonssøknader om motorferdsel, både på snø og barmark. I tillegg til et stort nettverk av rekreasjonsløyper.

Framtidsperspektivet

Både kommunens hyttepolitikk og tilretteleggelsen for økt motorferdsel i utmark er utfordrende for reindriften. Det er viktig at reinbeitedistriktene gis tidlig og reell medvirkning i de kommunale planprosessene og at konsultasjonsregelverket følges. En forutsetning for det er et godt og etablert kommunalt planapparat.

4.12.4 Sentrale tema

1 Kommunen må sikre at kravet om konsultasjoner ivaretas når samiske interesser blir direkte berørt.

2 Ved revidering av kommuneplanens arealdel må kommunen sikre tidlig medvirkning, herunder konsultasjoner, av reindriftsinteressene.

4.13 Samfunnssikkerhet og beredskap

Svak

Lierne kommune har god oversikt over risiko og sårbarheter i kommunen, men har blitt noe hengende etter med prosesser og dokumentasjon. Dette gjelder både helhetlig ROS og overordnet beredskapsplan.

Lierne kommune har en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse fra 2018. Denne skal i utgangspunktet revideres minimum hvert fjerde år eller ved endringer i risiko- og sårbarhetsbildet. Ihht. forskrift om kommunal beredskapsplikt skal kommunens beredskapsplan revideres årlig. Lierne kommune har ikke revidert sin overordnede beredskapsplan siden 2018.

Kommunen deltar jevnlig på øvelse SODD i regi av Statsforvalteren i Trøndelag.

4.13.1 Fokusområder

At kommunen har utarbeidet mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap og at det er en plan for oppfølging av dette arbeidet.

At kommunen har gjennomført helhetlig ROS i løpet av siste kommunestyreperiode.

At kommunen har revidert overordnet beredskapsplan siste år og at denne er forankret i kommunestyret.

At kommunen har øvd egen beredskapsorganisasjon i løpet av de siste 2 år.

At kommunen har etablert kommunalt beredskapsråd.

4.13.2 Sentrale nøkkeltall

Har kommunen gjennomført helhetlig ROS og når ble den sist gjennomført

Kilde: Manuell

Iht. Forskrift om kommunal beredskapsplikt skal risiko- og sårbarhetsanalysen oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner, jf. lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 11-4 første ledd (dvs. hvert 4. år), og for øvrig ved endringer i risiko- og sårbarhetsbildet.

Lierne kommune har ikke revidert helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse siden 2018. I vedtatt planstrategi fra 2021 er det satt opp at helhetlig ROS skulle revideres i 2021/2022. Statsforvalteren har ikke registrert at dette er gjennomført.

Har kommunen en overordnet beredskapsplan og når ble denne sist revidert?

Kilde: Manuell

Iht. Forskrift om kommunal beredskapsplikt skal kommunens beredskapsplan til enhver tid være oppdatert, og som et minimum revideres en gang pr. år.

Lierne kommune har en overordnet beredskapsplan fra 2018. Under tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap i 2021 ble det gitt avvik på revisjon av overordnet beredskapsplan. Lierne kommune rapporterte da tilbake at overordnet beredskapsplan skulle revideres og legges frem for politisk behandling i september 2021. Det kan se ut som at dette ikke er gjort.

Har kommunen utarbeidet mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap og finnes

det en plan for oppfølging av dette arbeidet ?

Kilde: Manuell

Iht. Forskrift om kommunal beredskapsplikt §3 skal kommunen på bakgrunn av den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen:

- utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet.
- vurdere forhold som bør integreres i planer og prosesser etter lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).

Lierne kommune har opplyst i kommuneundersøkelsen 2024 at de har utarbeidet mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap og har en plan for dette arbeidet. Da både

helhetlig ROS og overordnet beredskapsplan er av eldre dato kan vi ikke se at dette følges

opp på en god måte. Vi kan imidlertid se at Lierne kommune i sin årsplan for 2024 har planer om å gjennomføre ROS for fremtidige behov. Revisjon av overordnet beredskapsplan er ikke

nevnt i dette dokumentet.

Lierne kommune har deltatt på øvelse SODD de senere år, nå senest i mars 2024. Lierne kommune skal i tillegg være med som evaluator under LRS-øvelse på Steinkjer i 2024. I 2025 vil det bli gjennomført LRS-øvelse i Lierne kommune.

Har kommunen øvd egen beredskapsorganisasjon i henhold til krav i forskrift om kommunal beredskapsplikt ? Hvilket ble det sist øvd ?

Kilde: Manuell

Har kommunen etablert kommunalt beredskapsråd ?

Kilde: Manuell

JA

4.13.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Lierne kommune er en liten og oversiktlig kommune som har god kjennskap til risikoer og sårbarheter i kommunen. De har også god oversikt over hvilke ressurser som finnes i kommunen og hvordan disse kan kontaktes og benyttes ved uønskede hendelser. Etter Statsforvalterens erfaring er oppståtte uønskede hendelser er håndtert på en god måte

Med en så liten organisasjon og enkeltpersoner har "flere hatter/funksjoner" kan kommunen være sårbar under uønskede hendelser når nøkkelpersonell er fraværende.

Kommunen har etterslep på revisjon av overordnet planverk. Dette gjelder både helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse og overordnet beredskapsplan.

Styrker og muligheter

Lierne kommune er en liten og oversiktlig kommune som har god kjennskap til risikoer og sårbarheter i kommunen. De har også god oversikt over hvilke ressurser som finnes i kommunen og hvordan disse kan kontaktes og benyttes ved uønskede hendelser.

Kommunen har tidligere hatt et meget velfungerende beredskapsråd. Statsforvalteren er ikke kjent med hvordan dette er blitt benyttet og har fungert de siste årene.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Kommunen har etterslep på revisjon av overordnet planverk. Dette gjelder både helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse og overordnet beredskapsplan.

Kommunen har også en liten administrasjon, noe som medfører at de ansatte har flere funksjoner og fort blir sårbare ved uønskede hendelser. Kommunen kan se på en organisering av beredskapsarbeidet som gir bedre robusthet, enten i egen regi eller i samarbeid med andre.

Framtidsperspektivet

Lierne kommune bør starte en prosess for å utarbeide ny helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse. Helhetlig ROS skal ligge til grunn for overordnet planverk i kommunen. Med bakgrunn denne bør kommunen utarbeide ny overordnet beredskapsplan.

ROS-analysen bør også ivareta hendelser i det øvre krisespekteret - sikkerhetspolitisk krise og krig. Dette vil i ulik grad berøre kommunene i Trøndelag, men det vil være viktig at også dette aspektet ivaretas i Lierne kommune i kommende analyser og planer. Gradert vedlegg i ROS Trøndelag 2023 er et viktig grunnlagsdokument for dette arbeidet. Her vil det også være viktig å ivareta behovet for sikkerhetsklareringer til nøkkelpersonell i kommunen.

4.13.4 Sentrale tema

- 1 Kommunen har ikke revidert helhetlig ROS eller overordnet beredskapsplan siden 2018. Hvilke planer har kommunen for revisjon av disse?
- 2 Kommunen har et kommunalt beredskapsråd. Hvem sitter i dette rådet og hvordan blir det benyttet?
- 3 Hvilke tanker har Lierne kommune om gjennomføring av LRS-øvelse i 2025?

4.14 Sosialtjenesten

Middels

Statsforvalteren vurderer at det middels for svikt for de sosiale tjenestene i Lierne.

For personer mellom 18 og 67 år med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold etter folketrygdloven eller arbeidsmarkedsloven, kan tjenesten kvalifiseringsprogrammet være aktuell for å styrke deres mulighet i arbeidslivet. NAV Indre Namdal har over de siste årene hatt få deltagere i programmet. Kommunen bør arbeide å aktivt ta i bruk denne tjenesten for personer som fyller vilkårene.

Dyrtid, flyktningetilstrømning og innstramning i statlige ytelser gjør at flere har behov for sosiale tjenester. Det er viktig at NAV-kontoret er dimensjonert for å kunne gi riktig hjelp til riktig tid. Dyrtiden gjør at det er ekstra viktig at kommunen gjør gode kartlegginger av tjenestemottakers behov for økonomisk stønad, samt konkrete og individuelle vurderinger av hvilken hjelp som skal gis for å sikre den enkelte et forsvarlig livsopphold.

4.14.1 Fokusområder

Sikre at de sosiale tjenestene er forsvarlige og tilgjengelige for innbyggerne i kommunen. Dette gjelder også for brukere som ikke benytter digitale løsninger, har språkutfordringer eller mangler Bank-ID.

Arbeide godt med å forebygge utenforskap som skyldes økonomiske og sosiale forhold.

Arbeide for at barneperspektivet ivaretas, både gjennom saksbehandling av søknader om tjenester og i samarbeid med aktuelle samarbeidspartner.

4.14.2 Sentrale nøkkeltall

Sosialhjelpstilfeller (antall) Kilde: SSB	2022 18	2023 25	Hele landet med Oslo 158 983
Andel av sosialhjelpstilfeller (prosent) (prosent) Kilde: SSB	2022 1,4%	2023 1,9%	Hele landet med Oslo 2,9%
Antall barn under 18 i familier som mottok sosialhjelp (antall) Kilde: SSB	2022 12	2023 19	Hele landet med Oslo 74 462

4.14.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Lierne kommune er en del av NAV Indre Namdal, der Grong er vertskommune for de sosiale tjenestene.

De sosiale tjenestene har som formål å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, bidra til at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet. Tjenestene skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud, samt bidra til likeverd, likestilling og forebygge sosiale problemer. En trygg og forutsigbar bosituasjon, deltakelse i arbeidslivet og inkludering i samfunnet er viktige virkemiddel for å forebygge lavinntekt og utenforskap.

Kommunen skal gjøre seg kjent med innbyggernes levekår, vie spesiell oppmerksomhet til trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale problemer. Samordning og samhandling mellom tjenesteområder er av sentral betydning. Kommunen bør inkludere levekårsutfordringer i øvrig samordning av tjenester til sårbare grupper.

Ifølge KOSTRA 2023 mottok 1,9 % av innbyggerne i Lierne økonomisk sosialhjelp. (Trøndelag 2,9 %). I 2023 var andelen barn i familier som mottok økonomisk sosialhjelp målt opp mot antall barn i kommunen, 9,6 % (Trøndelag 7,2 %).

Oppvekstprofilen for 2024 viser at 8,4 % av barna i Lierne bor i husholdninger med vedvarende lavinntekt (Trøndelag 8,5%). 20 % av barna i Lierne bor trangt (Trøndelag 16 %).

Styrker og muligheter

Lierne kommune sin hjemmeside er lenket til NAV Indre Namdal felles side. Her er alle de individuelle sosiale tjenester omtalt. Kontoret har også oppgitt et direktenummer som kan benyttes ved spørsmål om sosiale tjenester. Gode hjemmesider og vakttelefon bidrar til å styrke tilgjengeligheten til de sosiale tjenestene.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Åpningstiden for ikke avtalte møter er to timer i uka. Det er viktig at de sosiale tjenestene, som er samfunnets siste sikkerhetsnett, er tilgjengelige for de som trenger hjelp fra NAV-kontoret. Dette gjelder også for brukere som ikke benytter digitale løsninger, har språkutfordringer eller mangler Bank-ID. Kommunen bør gjøre jevnlig risiko- og sårbarhetsanalyser hvorvidt tilgjengeligheten er forsvarlig, sett opp mot behov i egen innbyggermasse.

Tjenesten kvalifiseringsprogrammet (KVP) skal være tilgjengelig for kommunens innbyggere. Nasjonale undersøkelser viser at tjenesten gir gode resultater for overgang til arbeid. I 2021 gikk i underkant av 46 % av dem som fullførte KVP over til ordinært heltids- eller deltidsarbeid. Per 31.12.2023 hadde NAV Indre Namdal en deltager med KVP (sentral rapportering). Kommunen bør arbeide med å aktivt tilby tjenesten for personer som fyller vilkårene.

Dyrtid, flyktningetilstrømning og innstramning i statlige ytelser gjør at flere har behov for sosiale tjenester. Våren 2024 sendte Statsforvalteren ut en undersøkelse om kartlegging av tjenestekapasitet opp mot økte ankomster og bosetting av flyktninger. Her kommer det frem at NAV-kontorets kapasitet vurderes som kritisk når det gjelder å gi sosiale tjenester og bidra i kommunens integreringsarbeid.

Det er viktig at NAV-kontoret er dimensjonert for å kunne gi riktig hjelp til riktig tid. Dyrtiden gjør at det er ekstra viktig at kommunen gjør gode kartlegginger av tjenestemottakers behov for økonomisk stønad, samt konkrete og individuelle vurderinger av hvilken hjelp som skal gis for å sikre den enkelte et forsvarlig livsopphold.

Framtidsperspektivet

Kommunen bør jobbe med å videreutvikle arbeidet med de sosiale tjenestene for å sikre at tjenestene er forsvarlige og tilgjengelige for innbyggerne i kommunen. Dette er forhold som krever kontinuerlig fokus.

4.14.4 Sentrale tema

- 1 Styrke arbeidet med å tilby den lovpålagte sosiale tjenesten kvalifiseringsprogrammet til de som fyller vilkårene.
- 2 Arbeide for at de sosiale tjenestene i NAV-kontoret medvirker i kommunens integreringsarbeid.
- 3 Arbeide for at barneperspektivet ivaretas, både gjennom saksbehandling av søknader om tjenester og i samarbeid med aktuelle samarbeidsparter.